

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Qvæstio XXII. De sacerdotio Christi, in sex articulos diuisa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

QVÆSTIO XXII.

De sacerdotio Christi, in sex articulos diuisa.

Einzel considerandum, est de sacerdotio Christi.

Et circa hoc quaruntur sex.

Primo, vtrum conueniat Christo, esse sacerdotem.

Secundo, de hostia huius sacerdotis.

Tertio, de effectu huius sacerdotis.

Quarto, vtrum effectus sacerdotis eius pertineat ad ipsum, vel solum ad alios.

Quinto, de eternitate sacerdotis eius.

Sexto, vtrum debeat dici sacerdos secundum ordinem Melchisedech.

ARTICVLVS I.

a Vtrum Christo conueniat esse sacerdotem.

Primum sic proceditur. Videtur, quod Christo non conueniat esse sacerdotem. Sacerdos enim est minor Angelo: vnde dicitur Zachar. 3. Offendit mihi Deus sacerdotem magnum stantem coram Angelo Domini.

Sed Christus est maior Angelis: secundum illud Hebr. 1. Tanto melior Angelis effectus, quanto differentius pra illis nomen hereditauit. Ergo Christo non conuenit esse sacerdotem.

2. Præterea, Ea quæ fuerunt in veteri Testamento, fuerunt figura Christi, secundum illud Coloss. 2. Quæ sunt umbra futurorum, corpus autem Christi. Sed Christus non traxit carnis originem ex sacerdotibus veteris Legis, dicit enim Apostolus ad Hebr. 7. Manifestum est, quod ex Iuda ortus sit Dominus noster, in qua tribu nihil de sacerdotibus Moyses locutus est. Ergo Christo non conuenit esse sacerdotem.

3. Præterea, In veteri lege, quæ est figura Christi, non fuit idem legislator & sacerdos: vnde dicit Dominus ad Moysen legatorem Exod. 28. Applica Aaron fratrem tuum, ut sacerdotio fungatur mihi. Christus autem est legislator nouæ legis: secundum illud Hierem. 31. Dabo legem meam in cordibus eorum. Ergo Christo non conuenit esse sacerdotem.

Sed contra est, quod dicitur Hebr. 4. Habemus Pontificem, qui penetrauit celos, Iesum Filium Dei.

Respondetur dicendum, quod proprie officium sacerdotis est, esse mediatorem inter Deum & populum: in quantum, scilicet, diuina populo tradit (vnde dicitur sacerdos, quasi sacra dans) secundum illud Malach. 2. Legem requirunt ex ore eius, scilicet, sacerdotis, Et iterum. Et in quantum preces populi Deo offert, & pro eorum peccatis Deo aliquantulum satisfacit. Vnde Apostolus dicit ad Hebr. 5. Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. Hoc autem maxime conuenit Christo: nam per ipsum diuina dona hominibus sunt collata: secundum illud, 2. Petr. 1. Per quem, scilicet Christum, maxima & pretiosa nobis promissa donauit, ut per hoc efficiamini diuina consortes natura. Ipse etiam humanum genus Deo reconciliauit: secundum illud Coloss. 1. In ipso, scilicet Christo, complacuit, omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia. Vnde Christo maxime conuenit esse sacerdotem.

Ad primum erga dicendum, quod potestas hierarchica conuenit quidem Angelis, in quantum & ipsi sunt medij inter Deum & hominem, ut patet per Dionys. * in lib. Cael. hier. ita quod sacerdos, in quantum est medius inter Deum & populum, Angeli nomen habet: secundum illud

Cap. 6. Eccl. hier. par. 3 a med.

A Malach. 2. Angelus Domini exercituum est. Christus autem maior Angelis fuit non solum secundum diuinitatem: sed etiam secundum humanitatem, in quantum habuit plenitudinem gratiæ, & gloriæ. Vnde etiam excellentiori modo hierarchicam, seu sacerdotalem potestatem præ Angelis habuit: ita etiam quod ipsi Angeli fuerunt ministri sacerdotis eius: secundum illud Matth. 4. Accesserunt Angeli, & ministrabant ei: secundum tamen passibilitatem carnis, modico ab Angelis minoratus est, ut Apostolus dicit Hebr. 2. Et secundum hoc, conformis fuit hominibus viatoribus in sacerdotio constitutis.

Ad secundum dicendum, quod sicut Damasc. * dicit in 3. lib. quod in omnibus est simile, idem vtiq; erit, & non exemplum. Quia igitur sacerdotium veteris legis erat figura sacerdotis Christi, noluit Christus nasci de stirpe figuratum sacerdotum, ut ostenderetur non esse omnino idem sacerdotum, sed differre, sicut verum à figurati.

Ad tertium dicendum, quod sicut supra * dictum est, alij homines particulatim habent quasdam gratias, sed Christus tanquam omnium caput habet perfectionem omnium gratiarum. Et ideo quantum ad alios pertinet, alius est Legislator, & alius Sacerdos, & alius Rex: sed hæc omnia concurrunt in Christo tanquam in fonte omnium gratiarum. Vnde dicitur Isa. 33. Dominus iudex noster, Dominus legislator noster, Dominus Rex noster, ipse reuet & saluabit nos.

COMMENTARIVS.

Doctrina D. Thom. in hoc articulo, est, Christum esse vere, & proprie sacerdotem, quod ex actibus propriis sacerdotalis muneris, quos Christus Dominus perfectissimè exercuit, satis dilucide probat, vnde non indiget maiori expositione.

Solum notandæ sunt solutiones ad 2. & 3. nam in priori significat, Christum non duxisse originem ex stirpe sacerdotum legalium, quod infra suo loco examinandum est. Nunc intelligatur de origine per lineam masculinam, seu paternam beatæ Virginis: nam secundum aliquam lineam maternam Virginis, ortus aliquo modo fuit ex Leuitica tribu. In solutione verò ad 3. rectè docet D. Thom. Christum non tantum esse sacerdotem, sed etiam Regem, & Legislatorem. Quod infra propria disputatione explicandum erit.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christus simul fuerit sacerdos & hostia.

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod ipse Christus non fuerit simul sacerdos & hostia: sacerdotem enim est hostiam occidere. Sed Christus non se ipsum occidit. Ergo ipse nec fuit simul sacerdos & hostia.

2. Præterea, Sacerdotium Christi magis est simile sacerdotio Iudeorum, quod erat à Deo institutum, quam sacerdotio Gentilium, quo demones colebantur. In veteri autem lege nunquam homo in sacrificium offerebatur, quod maxime reprehenditur in sacrificiis Gentilium: secundum illud Psalm. 105. Effuderunt sanguinem innocentem, sanguinem filiorum suorum, & filiarum suarum, quas sacrificauerunt sculptilibus Chanaan. Ergo in sacerdotio Christi non debuit esse homo Christus hostia.

3. Præterea, Omnis hostia ex hoc quod Deo offertur, Deo sanctificatur. Sed ipsa Christi humanitas à principio fuit sanctificata, & Deo coniuncta. Ergo non conuenienter potest dici, quod Christus, secundum quod homo, fuerit hostia.

Sed contra est, quod Apostolus dicit ad Ephes. 5. Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suauitatis.

a Respon-

Lib. 10. cap. 4.
3. tom. 3.

Respondendo dicendum, quod sicut Augustinus dicit in 1. de Civitate Dei, omne sacrificium visibile, inuisibile sacrificij sacramentum, id est, sacrum signum est. Inuisibile autem sacrificium est quo homo Deo spiritum suum offert: secundum illud Psalm. 50. Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Et ideo omne illud quod Deo exhibetur, ad hoc, quod spiritus hominis feratur in Deum, potest dici sacrificium.

Indiget igitur homo sacrificio propter tria. Vno quidem modo ad remissionem peccati, per quod a Deo aueritur: & ideo Apostolus dicit ad Hebr. 9. quod ad sacerdotem pertinet, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. Secundo, ut homo in statu gratiae conseruetur, semper Deo inherens, in quo eius pax & salus consistit. Vnde & in veteri lege immolabatur hostia pacifica pro offerentium salute: ut habetur Levit. 3. Tercio ad hoc, quod spiritus hominis perfecte Deo uniatur: quod maxime erit in gloria. Vnde & in veteri lege offerebatur holocaustum quasi totum incensum: ut dicitur Levit. 1. Hac autem per humanitatem Christi nobis preueniunt. Nam primo quidem nostra peccata delata sunt: secundum illud Rom. 4. traditus est propter delicta nostra. Secundo gratiam nos saluantem per ipsum accepimus: secundum illud Hebr. 9. Factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis eterne. Tercio per ipsum perfectionem glorie adepti sumus. Hebr. 10. Habemus fiduciam per sanguinem eius in introitum Sanctorum, scilicet in gloriam celestem. Et ideo ipse Christus in quantum homo, non solum fuit sacerdos, sed etiam hostia perfecta, simul existens hostia pro peccato, & hostia pacifica, & holocaustum.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus non se occidit, sed se ipsum voluntarie morti exposuit, secundum illud Isaie. 53. Oblatus est, quia ipse voluit: & ideo dicitur se ipsum obtulisse.

Ad secundum dicendum, quod hominis Christi occisio potest ad duplicem voluntatem comparari. Vno modo ad voluntatem occidentium. Et sic non habet rationem hostia: non enim dicuntur occisores Christi, hostiam Deo obtulisse, sed grauitate deliquisse. Et huius peccati similitudinem gerebant impia Gentilium sacrificia, quibus homines indolis immolabant. Alio modo potest considerari occisio Christi per comparationem ad voluntatem patientis, qui voluntarie se obtulit passioni. Et ex hac parte habet rationem hostia, in qua non conuenit cum sacrificijs Gentilium.

Ad tertium dicendum, quod sanctitas humanitatis Christi a principio non impedit, quin ipsa humanitas naturalis, cum in passione oblata est Deo, sanctificata nouo modo fuerit, scilicet ut hostia actualiter tunc exhibita. Adquisitum enim actuale hostie sanctificationem tunc ex antiqua charitate & gratia unionis sanctificante eandem absoluit.

Hic articulus meditatione potius indiget, quam expositione. De re autem ipsa non nihil postea dicemus.

ARTICVLVS III.

Vtrum effectus sacerdotij Christi sit expiatio peccatorum.

Ad tertium sit proceditur. Videtur, quod effectus sacerdotij Christi non sit expiatio peccatorum. Solus enim Dei est peccata dolere, secundum illud Isaie. 43. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. Sed Christus non est sacerdos, secundum quod Deus, sed secundum quod homo. Ergo sacerdotium Christi non est expiatio peccatorum.

2. Præterea, Apostolus dicit Hebr. 10. quod hostia veteris Testamenti non poterant perfectos facere: alioquin cessassent offerri, eo quod nullam haberent conscientiam pec-

catorum. Cati eu'tores sufficienter semel mundati, sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit. Sed similiter sub sacerdotio Christi sit commemoratio peccatorum, cum dicitur, Dimitte nobis debita nostra. Matth. 6. offertur etiam continue sacrificium in Ecclesia: vnde & ibidem dicitur, Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Ergo per sacerdotium Christi non expiantur peccata.

3. Præterea, In veteri lege maxime immolabatur hircus pro peccato principis, vel capra pro peccato alicuius de populo, vel vitulus pro peccato sacerdotis, ut pater Levitic. 4. Sed Christus nulli horum comparatur, sed agnus, secundum illud Hierem. 11. Ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam. Ergo videtur quod eius sacerdotium non sit expiatio peccatorum.

Sed contra est, quod Apostolus dicit Hebr. 9. Sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum se ipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad seruendum Deo viuenti. Opera autem mortua dicuntur peccata. Ergo sacerdotium Christi habet virtutem emundandi peccata.

Respondendo dicendum, quod ad peccatorum perfectam emundationem duo requiruntur, secundum quod duo sunt in peccato, scilicet macula culpe, & reatus pæna: Macula quidem culpa deletur per gratiam, qua cor peccatoris conuertitur in Deum: reatus autem pæna totaliter tollitur per hoc, quod homo Deo satisfacit. Vtrumque autem horum efficit sacerdotium Christi. Nam virtute ipsius, gratia nobis datur, qua corda nostra conuertuntur ad Deum: secundum illud Roman. 3. Iustificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem, qua est in Christo Iesu, quem proposuit Deus propitiatore per fidem in sanguine ipsius. Ipse etiam pro nobis plenarie satisfacit, in quantum ipse languores nostros tulit, & dolores nostros ipse portauit. Vnde patet, quod Christi sacerdotium habet plenam vim expiandi peccata.

Ad primum ergo dicendum, quod licet Christus non fuerit sacerdos secundum quod Deus, sed secundum quod homo: vnus tamen & idem fuit sacerdos & Deus. Vnde in Synod. Ephes. legitur. Si quis Pontificem, & Apostolum nostrum factum dicit, non ipsum ex Deo Verbum, quando factum est caro, & secundum nos homo, sed tanquam alterum præter eum seorsum hominem ex muliere, anathema sit. Et ideo in quantum eius humanitas operabatur in virtute diuinitatis, illud sacrificium erat efficacissimum ad delenda peccata. Propter quod Augustinus dicit in 4. de Trinitate.

* Vt quoniam quatuor considerantur in omni sacrificio, cui offeratur, a quo offeratur, quid offeratur, pro quibus offeratur: idem ipse vnus verusque mediator, per sacrificium pacis reconcilians nos Deo, vnus cum illo maneret, cui offerebat: vnus in se faceret pro quibus offerebat: vnus ipse esset, qui offerebat, & quod offerebat.

Ad secundum dicendum, quod peccata non commemorantur in noua lege, propter inefficaciam sacerdotij Christi, quasi per ipsum non sufficienter expiantur peccata: sed commemorantur quantum ad illos, qui vel eius sacrificij nolunt esse participes (sicut sunt infideles), pro quorum peccatis oramus, ut conuertantur: vel etiam quantum ad illos, qui post participationem huius sacrificij, ab eo deuiant, qualitercunque peccando. Sacrificium autem quod quotidie in Ecclesia offertur, non est aliud a sacrificio, quod ipse Christus obtulit, sed eius commemoratio: vnde Augustinus dicit in 10 de Civitate Dei. Sacerdos ipse Christus offerens, ipse & oblatio: cuius rei sacramentum, quotidianum esse voluit Ecclesia sacrificium.

Ad tertium dicendum, quod sicut Origenes dicit super Ioan. Licet diuersa animalia in veteri lege offerrentur, quotidianum tamen sacrificium, quod offerebatur mane & vespere, erat agnus: ut habetur Num. 28. Vnde significabatur, quod oblatio agni veri, id est, Christi, esset sacrificium consum-

In Synod. 12
Ephes. cxi
presuit Cy-
rilian. 10.

Lib. 4. c. 14.
cir. fin. 3.
Lib. 10. de
ciuit. Dei.

cap. 20. in
med. tom. 5
Supr. illud

10a. 1. Ecce consummationem omnium aliorum. Et ideo Ioan. 1. dicitur: *agnus Dei, ecce agnus Dei, qui tollit peccata mundi.*

COMMENTARIUS.

1551 ex Of-
fina
Caroli
Guillart.
Parisi.

Recte aduertit Caiet. non querere D. Thom. an expiatio peccatorum sit adæquatus, seu vnicus effectus sacerdotij Christi, sed quia hic videtur esse præcipuus effectus, ad quem hoc sacerdotium eiusque sacrificium ordinatum est, & ideo de hoc specialiter quæstionem mouet, & dehinc, sacerdotium Christi efficere remissionem peccatorum perfectam, tam quoad maculam culpæ, quam quoad reatam pœnæ. Quæ doctrina re ipsa coincidit cum ea, quæ supra tractata est de merito, & satisfactione Christi, & ideo nihil illi addendum superest. Quæ vero Caiet. circa solutionem ad primum notat de physica efficientia humanitatis Christi circa creationem, vel infusionem gratiæ, non multum ad rem pertinent: nam D. Tho. hic non agit de hac efficacia sacrificij Christi, sed de valore, & sufficientia eius ad perfectam satisfaciendum, & delendum peccatum, & ad hoc propositum dicit in solutione ad primum, quauis Christus non fuerit sacerdos secundum quod Deus, sed secundum quod homo: tamen quia idem homo, qui est sacerdos, est etiam Deus, inde habere sacrificium eius infinitum valorem, & efficaciam ad delendum peccatum, quia valor sacrificij ex dignitate personæ sumptus est, vt latè in quæst. 1. art. 2. tractatum est.

b Solutio ad secundum est valde notanda: in qua D. Thom. ait sacrificium Eucharistiæ non esse aliud à sacrificio, quod Christus obtulit, sed esse eius commemorationem, & sacramentum seu sacræ signum. Non est enim sensus, in cruentum sacrificium non esse verum sacrificium, sed tantum signum sacrificij cruenti: vtrumque enim verè est, & sacrificium, & memoriale: dicitur autem esse vnum, & idem cum sacrificio cruento, quantum ad rem oblatam, & quantum ad principalem offerentem, & quantum ad virtutem & valorem: differunt tamen in modo, & proxima actione offerendi, & sacrificandi, & in ratione representantis, & representati, & quia per vnum applicatur satisfactio, quæ per alterum effecta est. Sed de hac re latius in propria materia.

ARTICVLVS IV.

Vtrum effectus sacerdotij Christi non solum ad alios pertinuerit, sed etiam ad se ipsum.

133.
4. d. 4. q. 1.
art. 3. q. 9.

Ad quantum sic proceditur: Videtur, quod effectus sacerdotij Christi non solum pertinuerit ad alios, sed etiam ad ipsum. Ad officium enim sacerdotis pertinet pro populo orare: secundum illud 2. Machab. 1. Orationem faciebant sacerdotes, dum consummaretur sacrificium. Sed Christus non solum pro alijs orauit, sed etiam pro se ipso: secundum quod supra dictum est, * sicut expresse dicitur Hebr. 5. quod in diebus carnis sue, preces supplicationesq. ad Deum, qui posuit illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis obtulit. Ergo sacerdotium Christi effectum habuit non solum in alijs, sed etiam in se ipso.

2. Præterea, Christus sacrificium obtulit se ipsum in sua passione. Sed per passionem suam non solum alijs meruit, sed etiam sibi: vt supra habitum est: * Ergo sacerdotium Christi non solum habuit effectum in alijs, sed etiam in se ipso.

3. Præterea, Sacerdotium veteris legis fuit figura sacerdotij Christi. Sed sacerdos veteris legis non solum pro alijs, sed etiam pro se ipso sacrificium offerebat. Dicitur enim Leuit. 16. quod Pontifex ingreditur Sanctuarium,

A vt roget pro se, & pro domo sua, & pro vniuerso cœtu filiorum Israel. Ergo etiam sacerdotium Christi non solum in alijs, sed in se ipso effectum habuit.

Sed contra est, quod in Ephesina * Synodo legitur: Si quis dicit, Christum pro se obtulisse oblationem, & non magis pro nobis solum (non enim indiguit sacrificio, qui peccatum nescit) anathema sit. Sed in sacrificio offerendo potissimum sacerdotis consistit officium. Ergo sacerdotium Christi non habuit effectum in ipso Christo.

a Respondeo dicendum, quod sicut dictum est *, sacerdos constituitur medius inter Deum, & populum. Ille autem indiget medio ad Deum, qui per se ipsum accedere ad Deum non potest, & talis sacerdotio subicitur, effectum sacerdotij participans. Hoc autem Christo non competit: dicit enim Apostolus ad Hebræos 7. Accedens per semetipsum ad Deum, semper viuens ad interpellandum pro nobis. Et ideo Christo non conuenit effectum sacerdotij in se facere, sed potius ipsum alijs communicare. Primum enim agens in quolibet genere, ita est influens, quod non est recipiens in genere illo: sicut sol illuminat, sed non illuminatur: & ignis calefacit, sed non calefit. Christus autem est fons totius sacerdotij: nam sacerdos legalis erat figura ipsius: sacerdos autem nouæ legis in persona ipsius operatur: secundum illud 2. ad Corinth. 2. Nam & ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi. Et ideo non competit Christo effectum sacerdotij recipere.

Ad primum ergo dicendum, quod oratio & si conueniat sacerdotibus, non tamen est eorum officio propria. Cuiuslibet enim conuenit & pro se & pro alijs orare: secundum illud Iacobi vlt. Orate pro invicem, vt saluemini. Et sic potest dici, quod oratio qua Christus pro se orauit non erat actus sacerdotij eius. Sed hac responsio videtur excludi per hoc, quod Apostolus Hebr. 5. cum dixisset, Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, subdit, Qui in diebus carnis sue preces, &c. vt supra *. Et ita videtur, quod oratio, qua Christus orauit, ad eius sacerdotium pertineat. Et ideo oportet dicere, quod alij sacerdotes effectum sacerdotij sui participant: non in quantum sacerdotes, sed in quantum peccatores, vt infra dicitur, Christus autem, simpliciter loquendo, peccatum non habuit. Habuit autem similitudinem peccati in carne: vt dicitur Rom. 8. Et ideo non simpliciter dicendum est, quod ipse effectum sacerdotij participauerit, sed secundum quid, scilicet secundum passibilitatem carnis. Vnde signanter dicitur: qui posuit illum saluum facere à morte.

Ad secundum dicendum, quod in oblatione sacrificij cuiusque sacerdotis, duo possunt considerari, scilicet ipsum sacrificium oblatum, & deuotio offerentis. Proprius autem effectus sacerdotij est id, quod sequitur ex sacrificio, Christus autem consecutus est per suam passionem, gloriam resurrectionis, non quasi ex vi sacrificij, quod offertur per modum satisfactionis: sed ex ipsa deuotione, qua secundum charitatem humiliter passionem sustinuit.

Ad tertium dicendum, quod figura non potest adæquare veritatem. Vnde sacerdos figuræ veteris legis non poterat ad hanc perfectionem pertinere, vt sacrificio satisfactorio non indigeret: sed Christus non indiguit: unde non est similis ratio de viroque. Et hoc est, quod Apostolus dicit, Lex homines constituit sacerdotes, infirmitatem habentes: forma autem iurisdictionis, qui post legem est, Filius in æternam perfectionem.

COMMENTARIUS.

Hanc quæstionem mouet D. Thom. de eodem effectu, de quo in præcedenti articulo tractauerat, vt patet ex consequentia, & ordine articulorum, & ex toto discursu huius articuli. Et in hoc sensu optima, & facilis est eius responsio, scilicet: sacerdotium

ecclerdotium Christi non ordinari ad ipsam Christum. Et ratio fundamentalis est, quia ipse fuit innocens, impollutus, & segregatus à peccatoribus, & ideo propter se non indiguit sacerdotio expiante peccatum, & hoc modo dehnitur in Concil. Ephes. Christum non indiguisse sacerdotio, quia peccatum nesciuit. Addit vero D. Tho. in solutione ad primū, quatenus Christus assumpsit carnem passibilem, similem carni peccati, secundum quid participasse effectum sui sacrificij, immortalitatem, & gloriam sui corporis per illud comparando. Et in solutione ad secundum addit, Christum non profuisse suum sacrificium ex vi sua, seu quatenus per modum satisfactionis oblatum est: tamen ex deuotione offerentis per modum meriti profuisse ad gloriam sui corporis obtinendam. Quae doctrina coeincit cum illa, quam supra agentes de merito tradidimus, ubi ostendimus, Christum non esse mortuum pro seipso, quamuis moriendo pro hominibus, simul gloriam sui corporis meruerit. Vnde non oportet hoc loco plura addere, sed considerare duntaxat sermonem hic esse de satisfactione pro peccatis, & de sacrificio propitiatorio, quomodo clarum est, non pertinuisse ad Christum, secus verò est, si loquamur de sacrificio laudis, & satisfactione, seu gratiarum actione pro beneficijs humanæ naturæ collatis, sicut enim eodē sacrificio, quo Christus pro nostris peccatis satisfecit, gratias egit, seu satisfecit pro beneficijs acceptis, debitumq; Deo cultum laudis obtulit. De qua re multa etiam tractata sunt q. i. artic. 2.

ARTICVLVS V.

Virum Christi sacerdotium permaneat in aeternum.

124.
Art. seq.
cor. 5. q. 6.
3. art. 5. cor.
C. 1. 2. q.
106. ar. 4.
C. 3. d. 22.
q. 13. ad 4.
art. 1. prae.

Quantum sic proceditur. Videtur, quod sacerdotium Christi non permaneat in aeternum. Quia (ut dictum est) illi soli effectum sacerdotij indigent, qui habent infirmitatem peccati: quis per sacerdotis sacrificium expiari potest. Sed hoc non erit in aeternum: quia in Sanctis nulla erit infirmitas: secundum illud 1. Cor. 6. Populus tuus omnes iusti. Peccatorum autem infirmitas inextinguibilis erit: quia in inferno nulla est redemptio. Ergo sacerdotium Christi frustraremaneret in aeternum.

2. Præterea sacerdotium Christi præcipue manifestatum est in eius passione, & morte: quando per proprium sanguinem introiuit in Sancta: ut dicitur Hebr. 9. Sed passio & mors Christi non erit in aeternum: secundum illud Rom. 6. Christus resurgens à mortuis, iam non moritur. Ergo sacerdotium Christi non erit in aeternum.

3. Præterea, Christus est sacerdos non secundum quod Deus, sed secundum quod homo. Sed Christus quandoque non fuit homo, scilicet in triduo mortis. Ergo sacerdotium Christi, non est in aeternum.

Sed contra est, quod dicitur in Psal. 109. Tu es sacerdos in aeternum.

Respondeo dicendum, quod in officio sacerdotis duo possunt considerari. Primo quidem ipsa oblatio sacrificij. Secundo, ipsa sacrificij consummatio. Quae quidem consistit in hoc, quod illi, pro quibus sacrificium offertur, sinem sacrificij consequuntur. Finis autem sacrificij quod Christus obtulit, non fuerunt bona temporalia, sed aeterna, quae per eius mortem adipiscimur (unde dicitur Hebr. 9. quod Christus est assidens Pontifex futurorum bonorum) ratione cuius Christi sacerdotium dicitur esse aeternum.

Et haec quidem consummatio sacrificij Christi, praefigurabatur in hoc ipso, quod Pontifex legalis semel in anno cum sanguine hirci & vituli intrabat in Sancta sanctorum: ut dicitur Leuitic. 16. cum tamen hircum & vitulum non immolaret in Sanctis sanctorum, sed extra. Et similiter Christus in Sancta sanctorum, id est in ipsum caelum intrauit:

Fr. Suarez, Tom. 1.

A nobis viam parauit intrandi, per virtutem sanguinis sui, quem pro nobis in terra effudit.

Ad primum ergo dicendum, quod Sancti, qui erunt in patria, non indigebunt ulterius expiari per sacerdotium Christi, sed expiati iam indigebunt consummari per ipsum Christum, à quo gloria eorum dependet. Vnde dicitur Apoc. 21. quod claritas Dei illuminat illam, scilicet ciuitatem Sanctorum & lucerna eius est agnus.

Ad secundum dicendum, quod licet passio & mors Christi de cetero non sint iteranda, tamen virtus illius hostiae semel oblata, permanet in aeternum: quia, ut dicitur ad Hebr. 10. vna oblatione consummauit in aeternum significatos. Et per hoc patet etiam responsio ad tertium. Vnitatis autem huius oblationis figurabatur in lege, per quod semel in anno legalis Pontifex cum solenni oblatione sanguinis intrabat in Sancta: ut dicitur Leuit. 16. Sed deficiebat figura à veritate in hoc, quod illa hostia non habebat sempiternam virtutem: & ideo annuatim illa hostia reite-
rabatur.

COMMENTARIVS.

HAEC quaestio mouetur à D. Tho. propter versiculum illum Psalm. 109. Tu es sacerdos in aeternum. Sensus autem quaestionis esse videtur, an actus, vel effectus huius sacerdotij sit aeternus, dignitas enim, quae in Christo esse intelligitur, non est dubium quin aeterna sit, sicut & ipse Christus Deus, & homo in aeternum manebit.

Respondet autem D. Thom. non actum, sed effectum huius sacerdotij fore aeternum, hoc est enim quod ait, esse aeternum quoad consummationem, non quoad oblationem. Oblatio enim cruenta meritoria, & satisfactoria in morte Christi perfecta, & absoluta est; oblatio autem incruenta representans cruentam, & applicans effectum eius vsq; ad finem mundi durabit, sed ibi finietur: ut Concil. Trident. docuit sess. 22. cap. 2. at vero effectus huius sacrificij, qui est gratia & gloria, perpetuo durabit. Addi etiam potest, orationem & impetrationem, quae etiam est actus, & effectus huius sacerdotij, duraturam tantum esse vsque ad finem mundi; tamen orationem per modum gratiarum actionis, iteratamque oblationem, per quandam recordationem, & internum affectum in diuinum cultum, & satisfactionem profuscepis beneficijs perpetuo esse duraturam, quia est actus valde perfectus, & non pender ex temporis successione, neq; aliquam imperfectionem supponit, quae perfectissimo, ac perpetuo statui beatitudinis repugnet.

Cōci. Trid.

ARTICVLVS VI.

Virum sacerdotium Christi fuerit secundum ordinem Melchisedech.

Quantum sic proceditur. Videtur, quod sacerdotium Christi non fuerit secundum ordinem Melchisedech. Christus enim est d. 8. q. 1. art. 2. fons totius sacerdotij, tanquam principalis sacerdos. Sed illud quod est principale, non sequitur ordinem alterius, sed alia sequuntur ordinem ipsius. Ergo Christus non debet dici sacerdos secundum ordinem Melchisedech.

2. Præterea, Sacerdotium veteris legis, propinquius fuit sacerdotio Christi, quam sacerdotium quod fuit ante legem. Sed sacramenta tanto expressius significabant Christum, quanto propinquiora fuerunt Christo: ut patet ex his, quae in secunda parte dicta sunt. Ergo sacerdotium Christi magis debet denominari secundum sacerdotium legale, quam secundum sacerdotium Melchisedech, quod fuit ante legem.

3. Præterea, Heb. 7. dicitur, quod est Rex pacis, sine

Nun patrē,

patre, sine matre, sine genealogia, neque numerum dierum, neque finem vita habens. Quae quidem conveniunt soli Filio Dei. Ergo non debet dici Christus sacerdos secundum ordinem Melchisedech, tanquam cuiusdam alterius, sed secundum ordinem sui ipsius.

Sed contra est, quod dicitur in Psal. 109. Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.

Art. 4. hu.
ius q. 478 3. Respondeo dicendum, quod sicut supra dictum est, legale sacerdotium fuit figura sacerdotij Christi: non quidem quasi adequans veritatem, sed multum ab ea deficiens. Tum quia sacerdotium legale non mundabat peccata: tum etiam, quia non erat aeternum, sicut sacerdotium Christi. Ipsa autem excellentia sacerdotij Christi ad sacerdotium Leviticum fuit figurata in sacerdotio Melchisedech, qui ab Abraham decimas sumpsit, in cuius lumbis decimatus est quodammodo ipse sacerdos legalis. Et ideo sacerdotium Christi dicitur esse secundum ordinem Melchisedech, propter excellentiam veri sacerdotij ad figurale sacerdotium legis.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus non dicitur esse secundum ordinem Melchisedech, quasi principalioris sacerdotis, sed quasi praefigurantis excellentiam sacerdotij Christi ad sacerdotium Leviticum.

Ad secundum dicendum, quod in sacerdotio Christi duo possunt considerari, scilicet ipsa oblatio Christi, & participatio eius. Quantum ad ipsam oblationem, expressius figurabat sacerdotium Christi sacerdotium legale per sanguinis effusionem, quam sacerdotium Melchisedech, in quo sanguis non effundebatur, sed quantum ad participationem huius sacrificij, & eius effectum (in quo praecipue attenditur excellentia sacerdotij Christi ad sacerdotium legale) expressius praefigurabatur per sacerdotium Melchisedech, qui offerebat panem & vinum, significantia (ut August. * dicit) Ecclesiasticam unitatem, quam constituit participatio sacrificij Christi. Unde etiam in nova lege verum Christi sacrificium communicatur fidelibus sub specie panis & vini.

Refertur de
ca. 1. dist.
2. ca. Quia
passus.

Ad tertium dicendum, quod Melchisedech, dictus est sine patre, & sine matre, & sine genealogia, & quod non habet initium dierum neque finem: non quia ista non habuerit, sed quia in Scriptura sacra ista de eo non leguntur. Et per hoc ipsum (ut Apostolus ibidem dicit) assimilatus est Filio Dei: qui in terris est sine patre, & in caelis sine matre, & sine genealogia: secundum illud Isai. 53. Generationem eius quis enarrabit? & secundum divinitatem neque principium, neque finem habet dierum.

COMMENTARIUS.

Vo docet D. Tho. quamvis unum tantum interroget. Affirmat enim, Christum esse sacerdotem secundum ordinem Melchisedech, & negat fuisse secundum Leviticum ordinem. Verumtamen vero fufius in sequenti disputatione tractandum est, ubi simul litteram huius articuli explicabimus.

DISPUTATIO XLVI.

In quatuor Sectiones distributa.

De summo Christi sacerdotio, & Pontificatu.

Quamvis D. Thom. solum de sacerdotali Christi dignitate in hac quaest. ex professo disputaverit: docuit tamen obiter, illum simul, & sacerdotem esse, & legislatorem, & regem, & ideo de his tribus dignitatibus Christi sigillatim disputandum nobis erit, quod quam (ut mihi quidem videtur) munus legislatoris non omnino ab alijs duobus separatur, si in perfecto gradu, & dignitate existant, ad regem enim pertinet potestas legislativa suae dignitati proportionata, & similiter ad summum pontificem,

A & sacerdotem, servata etiam proportione: quamvis enim non omnis sacerdos possit ferre leges, supremum autem pontificem, & in eo ordine perfectam potestatem habentem, hoc munere fungi posse necesse est. Dicemus ergo primo de summo Christi sacerdotio. Secundo de potestate excellentiae illi ut summo Pontifici communicata. Tertio, de Christi regno & temporali dominio. Quoniam vero de effectu sacerdotij Christi, qui idem est cum effectu meriti & satisfactionis eius, satis in superioribus disputatum est, ideo de hac re nihil amplius dicemus, sed solum de vera eius ratione, & excellentia.

SECTIO I.

An Christus vere & proprie fuerit sacerdos.

Respondeo, Christum Dominum esse verum & Christum proprium sacerdotem. Est de fide, quam ex professo probat Paul. in Epist. ad Hebr. a cap. 5. vsq. ad 10. & definitur in Conci. Ephes. can. 10. & in Trident. sess. 22. can. 1. & 2. Ratione declaratur optimè à D. Tho. ex illo Pauli ad Hebr. 5. Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis, qui sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis. Quae verba propriam definitionem sacerdotis continere videntur, & singula perfectissime in Christum conveniunt, ut facile constare potest, singula intueudo, & applicando. Ut verò hae ratio clarius percipitur, advertendum primum est, sacerdotem dicere habitudinem ad sacrificium tanquam ad actum maxime proprium & quasi adaequatum, quavis enim sacerdos alias etiam functiones sacras exerceat: omnes tamen quodammodo ad sacrificium referuntur. Unde licet aliquis habeat potestatem exercendi aliquid sacrum, non tamen est plene, & consummate sacerdos, donec potestatem habeat sacrificium offerendi. Quod satis patet ex communi usu huius vocis, & ex citatis verbis Pauli, & ex ijs, quae statim subiungit. Necessè habet sacerdotes pro suis delictis prius hostias offerre, deinde pro populi. Hinc Iustin. Dialog. cū Tryphon. dicit, Deum non accipere sacrificium, nisi à sacerdotibus. Et August. Epist. 49. q. 3. haec tria, Templum, sacrificium, sacerdos, ponit, ut sese consequentia. Idem apertius lib. 22. de Civit. c. 10. Secundo advertendum est ex August. lib. 10. de Civit. c. 6. sacrificium interdum sumi generatim pro omni actione, quae in laudem Dei offertur, siue interna sit, siue externa. Quae acceptio minus propria est, & quasi metaphorica, illig. respodet similibus acceptio sacerdotij, hoc enim modo omnes veri cultores Dei sacerdotem interdum appellantur, ut i. Petri 2. Et ipsi tanquam lapides vivi superaedificamini domus spirituales, sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Iesum Christum, & infra: Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, & c. Et Apocal. 5. Fecisti nos Deo regnum, & sacerdotes. Proprie tamen sacrificium est oblatio exterior, & sacra, quae Deo offertur, vel tanquam supremum quidam cultus Deo debitus in recognitionem supremi dominij eius, vel in gratiarum actionem, vel

C in satisfactionem pro peccatis, eorumque expiationem: oportet autem hanc oblationem esse sacram, in ut circa illa aliquid sacrum exerceatur, per aliquam immutationem rei oblatæ, ut per hoc sacrificium à simplici oblatione distinguatur, ut Gregor. docuit in 2. q. 85. artic. 3. & infra in materia de Eucharistia latius trademus. Advertit autem tertio D. Thom. in citato loco huiusmodi sacrificium interdum esse posse privatum, quod unusquisque sua sponte offerre potest, dummodo & positiva lege prohibitum non sit, & convenienti modo fiat. Aliud vero est publicum & commune sacrificium, publica & communi lege institutum, ut nomine totius populi Deo offeratur, & hoc est propriissime sacrificium, quod omnes hac voce significari intelligunt, sacerdos autem

E in facisfactionem pro peccatis, eorumque expiationem: oportet autem hanc oblationem esse sacram, in ut circa illa aliquid sacrum exerceatur, per aliquam immutationem rei oblatæ, ut per hoc sacrificium à simplici oblatione distinguatur, ut Gregor. docuit in 2. q. 85. artic. 3. & infra in materia de Eucharistia latius trademus. Advertit autem tertio D. Thom. in citato loco huiusmodi sacrificium interdum esse posse privatum, quod unusquisque sua sponte offerre potest, dummodo & positiva lege prohibitum non sit, & convenienti modo fiat. Aliud vero est publicum & commune sacrificium, publica & communi lege institutum, ut nomine totius populi Deo offeratur, & hoc est propriissime sacrificium, quod omnes hac voce significari intelligunt, sacerdos autem

autem est proprius huius sacrificij minister, & ideo ad illum dicit propriam habitudinem. Et ideo dicit Paul. sacerdotem esse debere personam aliquam ex hominibus assumptam, vt hoc publico, & communi officio inter Deum, & homines fungatur. Ex quibus omnibus concluditur ratio intentae, nam Christus Dominus vnus ex hominibus assumptus est, seu electus & constitutus a Deo, pro hominibus in is, quae sunt ad Deum; id est, ad reconciliandum homines cu Deo, & sanctificandum illos, seipsum, & vitam suam pro illis Deo offerendo, Sanctam oblationem, & hostiam in odore suauitatis. Vnde in nocte cenae seipsum obtulit Deo Patri, Eucharistiae sacrificium simul & offerens, & instituens, vt Concil. Trident. supra docuit, illudque vt supremus pontifex, & sacerdos quotidie in Ecclesia offert sacerdotum ministerio, vt idem

Verus sacerdos quilibet.

August. Cyprian. Irenaeus.

D. Thom.

Dubium.

Responsio.

Ioan. 17.

Cyrl.

Chrysost.

Rupert.

S. Thom.

Obiectio.

Responsio.

Diffinitio inter oblationem mortis Christi & martyrium.

A oblatio mortis Christi habet rationem sacrificij, nō vero aliorum martyrum. Et praeterea, quia alij martyres non sunt a Deo constituti, vt se Deo offerrent in satisfactionem pro omnibus, sicut fuit Christus, nec sanguis eorum fuit pretium redemptionis, sicut fuit sanguis Christi. Vnde eleganter Leo Pap. epist. 83. cap. 4. Dicant, inquit, quo sanguine sunt redempti: dicant, quo sacrificio reconciliati: qui est, qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis: aut quod vnquam sacrificium sacratius fuit, quam quod verus pontifex altari crucis per immolationem suae carnis imposuit. Quamuis enim multorum Sanctorum in conspectu Domini pretiosa mors fuit: nullius tamen in solutio occisio propitiatio fuit mundi.

SECTIO II.

Virum Christus, Deus homo, sit sacerdos in quantum Deus, vel in quantum homo atq; adeo ardem sit sacerdos, & victima.

D Vbi hoc propono propter nonnullos ex haecis huius temporis, qui (vt refert Robertus Bellarminus lib. 5. de Christo mediatore, cap. 3.) ita distinguunt inter Christum sacerdotem, & victimam, vt sacerdotem dicant esse Deum, vel diuinitatem: victimam vero hominem seu humanam naturam. Vnde inferunt, Christum non esse mediatorem vt hominem, sed vt Deum. Qui error antiquior est, nam, vt refert Euseb. lib. 10. de Demonstrat. cap. 1. & ex illo Turrian. in Scholiis ad Clementem, lib. 8. Const. 1. c. 46. Arius dixit, Verbum vt pontificem corpus humanum instar agni de nostro grege sumpsisse. Huius erroris nullum viris simile adest fundamentum, quod mihi hoc loco proponendum videatur.

Dicendum igitur breuiter est, ipsum Deum Verbum ac Filium factum esse pro nobis sacerdotem, & pontificem, & pro nobis obtulisse sacrificium. Hoc est certum de fide, definitum in Concil. Ephes. can. 10. & fundatur in vera idiomatum communicatione. Vnde Actio. 20. dicitur Deus suo sanguine adquisisse Ecclesiam, & 2. ad Corint. 5. ait Paul. Deus in Christo, mundum reconcilians sibi. Ipse ergo Deus Verbum nos redemit, & pro nobis sanguinem fudit: ipse ergo est sacerdos noster. Res est clara, de qua ligi potest Cyrl. epist. ad Nestor. & in defensionib. 10. anathematismi, & Athanas. libro de humanitate Verbi.

Cic. Ephes.

Act. 20.

2. Cor. 5.

Cyrl.

Athanas.

Dicendum secundo est, Deum seu Verbum non nisi in humanitate, seu ratione humanitatis potuisse esse sacerdotem, & per illam munus illud exercuisse, quoniam efficacia, & excellentia illius sacerdotis ex dignitate diuini suppositi manauerit. Tota haec conclusio est clara, ac fere per se euidens, quia manifestum est, quod Deus vt Deus non habet superiorem, cui sacrificium offerat, aut apud quem intercedat: ergo vt Deus nō fuit, potest esse sacerdos, neque per ipsam diuinam naturam, seu voluntatem, potest orare, aut sacrificium offerre: ad hoc ergo necessaria illi fuit natura humana. Et ad hoc confirmandum valent omnia, quibus supra q. 1. art. 2. & tota q. 19. probauimus, formale principium meriti, & satisfactionis esse humanitatem, & ad hoc fuisse necessariam incarnationem, vt Deus haberet naturam, per quam posset mereri, & satisfacere, & ad hoc confirmandum multa ex Patribus adduximus, quibus simul probauimus, necessarium etiam fuisse diuinum suppositum, vt valorem, & efficaciam meriti, & satisfactioni tribueret: illud ergo idem suppositum necessarium fuit, vt hic sacerdos esset patens, & efficax ad offerendum sacrificium, quod omne ex parte Deo satisfaceret.

Et hinc colligitur, nullo modo dici posse Christum vt Deum esse sacerdotem, sed vt hominem, vel vt Deum hominem. Hoc constat ex ijs, quae de communicatione idiomatum dicta sunt, nam pra-

Nun 2 dicatum,

dicatum, quod non conuenit Christo ratione diuinitatis, seu vt subsistenti in sola diuina natura, non potest dici de Christo cum reduplicatione, seu determinatione diuinitatis, sed humanitatis, quia illa reduplicatio designat naturam, in qua, seu per quã tale prædicatum illi continetur. Vnde recte Ambr. li. 3. de fid. cap. 5. Idem, inquit, Sacerdos idem & hostia, sacerdotium tamen, & sacrificium, humana conditionis officium est, & subdit postea, Nemo igitur, vbi ordinem cernit humana conditionis, ibi ius diuinitatis ascribat: Et August. lib. 1. de consen. Euangelist. cap. 3. Secundum hominem, inquit, Christus & rex, & sacerdos effectus est, vt esset ad interpellandum pro nobis mediator Dei, & hominum homo Christus Iesus. Et Fulgent. de fid. ad Petr. c. 2. Solus, inquit, sacerdos, sacrificium, & templum, & hac omnia Deus, secundum rationem serui. Idem Cyril. supra. Potest autem etiam dici Christus sacerdos in quantum Deus homo eo modo, quo supra diximus, posse dici mereri, & satisfacere in quantum Deum hominem, ita tamẽ vt intelligatur sacerdotium esse proprietas conueniens Christo, mediante humana natura, à supposito autẽ diuino habere efficaciam, & excellentiam tale sacerdotium, vt satis explicatũ est. Sed obiicit aliquis Cyrillum Hierosol. catech. 10. dicentẽ, Christum habere sacerdotium immutabile, quod nec tempore cepit, nec successorem alium habebit sacerdoti: ergo ante incarnationem, quæ in tempore cepit, erat Christus Sacerdos: ergo vt Deus. Respondetur primò nõ incepisse in tempore in ordine ad Deum, seu secundum diuinam præordinationem, nam statim subdit, Sed ante seculũ à Patre. Vel certe intelligit non fuisse sacerdotem vnctum oleo temporali, sed æterno, scilicet, diuinitate ipsa, vel non accepisse in tempore personalem dignitatem, ratione cuius tale habet sacerdotium. Quomodo dixit Clemens dicto lib. 8. c. 46. Christum esse naturã sacerdotem, quia naturalem habet ad hoc dignitatem & excellentiam, requirit tamen vnionem.

Vltimo dicendum est, eundem Christum esse victimam, & hostiam sacrificij, atque adeo idem dici posse de Verbo, & Deo, non tamen cum reduplicatione, vt Deus est. Hæc omnia docuit hic D. Thom. art. 2. & 1. q. 102. art. 3. ad 8. Et sunt certa de fide, quia non sola humanitas fuit pro nobis oblata, sed Christus & Deus, sicut Deus fuit pro nobis mortuus, & pro nobis fudit sanguinem suũ, vnde Paul. ad Ephe. 5. de Christo loquens, inquit, Tradidit semetipsum pro nobis oblationem, & hostiam Deo in odorem suauitatis. Et eodem modo loquitur ad Heb. 9. & 10. fuit ergo ipse Christus hostia, & sacrificium, Christus autem non est sola humanitas, nõ ergo sola humanitas fuit hostia, & sacrificium, sed Deus ipse in humanitate subsistens, non quidem in quantum Deus, sed in quantum homo, quia diuinitas non potest esse ratio, per quam Christo conuenit in sacrificium offerri, nam potius est ratio, secundum quã illi sacrificium offertur. Quæ omnia clara sunt, & sine difficultate. Circa quæ videri potest August. lib. 4. de Trin. c. 14. & lib. 10. de Ciuit. c. 22. & lib. quæstionum in Iudicum ca. 54 D. Tho. hic art. 2. & 1. q. 102. art. 3.

SECTIO III.

Virum sacerdotium Christi fuerit eiusdem rationis cum sacerdotio legis naturæ, veteris, aut nouæ.

Ratio difficultatis esse potest, quia Christus dicitur, Sacerdos secundum ordinem Melchisedech. Sacerdotium autem Melchisedech fuit sacerdotium legis naturæ, ergo sacerdotium Christi fuit eiusdem rationis cum sacerdotio illius legis. Aliunde autem videtur, quod Christus fuerit sacerdos legalis, quia interdum illorũ sacerdotum munera exercuisse videtur, vt Matth. 21. vbi eiecit ementes, & vendentes de templo, quasi vsus potestate sacerdotum. Et Luc. 4. ingressus synagogam Nazareth, surrexit ad legẽ,

ad datus est ei liber Isaia, quod non licebat cui-libet laico: videtur ergo id fecisse quasi ex proprio munere, & tanquam existens in ordine sacerdotali. Vnde August. lib. 1. de peccat. merit. c. 27. dicit, tunc Christum vsũ fuisse munere lectoris. Denique alia ratione apparet, sacerdotium Christi fuisse eiusdem rationis, cum sacerdotio legis nouæ, quia ordinatũ est ad sacrificium eiusdem rationis offerendum, & ad eundem principalem effectum, qui est remissio peccatorum, & animarum sanctificatio.

Dico primo. Christi sacerdotium non fuit omnino eiusdem rationis cum sacerdotio in lege noua ab ipso instituto, sed longe altioris, & perfectioris. Conclusio hæc videtur certa, & colligitur ex D. Thom. infra q. 63. artic. 3. & 5. vbi dicit, characterem, atque adeo sacerdotium legis nouæ esse participationem quandam deriuatam à sacerdotio Christi. Ex quo sumitur argumentum, nam Christi sacerdotium comparatur ad sacerdotium legis nouæ, vt vnuer-salis causa ad particularem, vel sicut causa principalis ad instrumentalem: ergo est longe altioris rationis ab illo. Deinde ex effectibus, & potestate sacerdotali hæc aperte cõstat, nam sacerdotium legis nouæ, habet potestatem alligatam sacramentis, nec potest aliquis consecrare, vel sanctificare, nisi quod à Christo institutum est, & verbis ab ipso præscriptis (loquendo de consecratione, & sanctificatione perfectæ) at vero sacerdotium Christi nõ fuit alligatum sacramentis, imo ab ipso sacramenta manarunt, vnde potuit sine sacramentis, effectus sacramentorum conferre. Præterea sacerdotium Christi tale fuit, vt ordinatum sit ad offerendum sacrificium nõ solum incruentum, sed etiam cruentum, habet ex vi ipsius proximi offerentis valorem, & virtutem ad sanctificandos illos, pro quibus oblatum est: sacerdos autem, qui sunt ministri legis nouæ solum possunt offerre sacrificium vt ministri Christi, & in virtute eius, & ordinatum ad applicandum merita, & satisfactiones eius. Denique sacerdotium hoc legis nouæ per determinatam quandam consecrationem, seu ordinationem conficitur, & quodammodo in impressione cuiusdam realis characteris cõsistit: Christus autem non fuit ordinatus sacerdos per aliquam extrinsecam ordinationem, vel consecrationem: sed ex vi suæ originis, & hypostatice vnionis, & diuinæ ordinationis hanc dignitatem habuit: est ergo longe alterius rationis.

Vnde obiter intelligitur, quod omnes Theologi in 4. dist. 4. docent, hoc sacerdotium Christi nõ ponere in eius humanitate aliquam realem qualitatem, seu characterem, vt docet etiam D. Thom. dicta q. 63. art. 5. sed solum dignitatem, & potestatem conuenientem illi ratione vnionis, per quã eius humanitas, seu potius hic homo Christus est altissimo ac perfectissimo modo quasi designatus, & segregatus ab alijs hominibus, & potens ad intercedendum, & offerendum pro illis dignissimum sacrificium, ad sanctificandum illos hæc autem dignitas, & potestas partim includit dignitatem capitis partim potestatem perfecte merendi, & satisfaciendi pro alijs, partim vim effectricem gratiæ, partim denique ordinam ordinationem, qua constituitur est Christus, vt esset mediator Dei & hominum: quæ omnia in superioribus ferè explicata sunt, & nonnihil de mediator addemus infra q. 26.

Dico secundo. Sacerdotium Christi non fuit legale, seu eiusdem rationis cum sacerdotio legis veteris, vnde neque ipse Christus fuit sacerdos secundum ordinem Aaron, neq; origine, aut successione neque Dei, aut hominum electione. Ita docet Paul. ad Heb. 7. 8. & 9. vbi in primis docet Christum fuisse sacerdotem altioris ordinis, quia Aaronicum sacerdotium erat imperfectum, temporale, & iuxta modum legis carnalis, quæ nec iustificare poterat, nec perfectum facere seruientem: Christi autem sacerdotium

Amb.

August.

Fulgent.

Cyril.

Ephe. 5.

Heb. 9. & 10.

August.

D. Thom.

Matth. 21.
Luc. 4.

dotium fuit perfectum æternum, & secundum mandatum vitæ insolubile. Deinde probat, Christum non fuisse sacerdotem legalem, quia ex luda ortus est Dominus noster, in qua tribu nihil de sacerdotibus Moyses locutus est. Quæ ratio optime probat Christum non fuisse sacerdotem veteris legis, origine, & successione, quia non descendebat ex tribu Levi secundum paternam lineam. Primo quidem in re ipsa, quia non fuit genitus ab homine. Secundo, in existimatione, quia putabatur filius Ioseph de domo David. Tertio, quia etiam beata Virgo per lineam suam paternam descendebat de tribu Iuda, ut ex Paulo supra colligitur, & infra latius ostendetur. Et quamvis fortasse iuxta aliquam maternam successione Beata Virginis habuerit cognationem aliquam cum tribu Levi, illud tamen non sufficiebat ad sacerdotale munus quod Leviticæ tribui, & familiæ Aaron reservatum erat, ut constat Exod. 29. & Levit. 8. & 1. Reg. 2. vnde Rex Ozias, qui erat de tribu Iuda, quamvis secundum maternam lineam descendere ex tribu Levi, grauitur à Deo percussus est, quoniam sacerdotale munus ausus est usurpare, & adolere incensum, 2. Paralip. 6. Et ratio clara est, quia illæ duæ tribus regia & sacerdotalis, à principio fuerunt permixtæ, & coniunctæ matrimoniojs, ut constat Exod. 6. & 4. Reg. 11. oportuit ergo distinguere successiones earum per paternas lineas: alias statim fuissent confusæ, & nullus esset de tribu Iuda, qui non posset esse sacerdos, quod aperte falsum est. Constat igitur, Christum non fuisse sacerdotem legalem origine, aut successione. Et hinc facile colligitur neque hominum electione fuisse ad hoc munus assumptum: quia tunc homines non eligerant ad huiusmodi sacerdotium, nisi eos, qui veluti iure hæreditario erant capaces illius. Quod vero nec Deus illi ad hoc munus elegerit, certissimum est, quia neque traditione, aut Scriptura hoc habetur, sed potius contrarium, nec ad dignitatem, & perfectionem Christi hoc pertinebat, quia (ut inquit Augustinus lib. 83. quæst. in 61. & super illud verbum Psalm. 109. *Tu es sacerdos in æternum*) sacerdotium illud erat imperfectum, temporale, & per sacerdotium Christi abolendum, & ideo non oportuit Christum in illo ordine sacerdotum constitui. Et hoc confirmant, & à fortiori conuincunt omnia, quæ in prima conclusione adducta sunt.

VValdenf. Hic vero obseruatione dignum est. VValdensem tom. 1. de sacramentis cap. 116. num. 6. motum nescio qua historia Suidæ, verbo (Iesus) & ratione dubitandi in principio huius sæculi posita, afferuisse, Christum electione sacerdotem fuisse constitutum inter Leuitas in gradu & ordine Leuitarum. Sed hæc sententia plusquam falsa & Apostolo Paulo contraria mihi videtur, & historia illa Suidæ fabula potius Iudæica, quam historia existimanda est, qui Christum Dominum, neque ex stirpe Aaron, neque ex tota tribu Levi secundum paternam lineam descendit, ut explicatum est. Et ideo neque ad sacerdotium, neque ad vllum gradum Leuitarum eligi potuit. Neque ex eo, quod Christus in Synagoga Isaiam interpretatus est, argumentum aliquod ad hanc rem sumi potest. Actorum enim 13. quiddam simile legimus fecisse Paulum, qui nec sacerdos fuit, nec de tribu Levi, sed Benjamin, signum ergo est id licuisse viris doctis in lege, etiam si Leuitæ non essent. Quod verò Christus eiecit vendentes, & ementes de templo, non id fecit, ut sacerdos legalis, sed ut Prophetæ zelum Dei habens, & excellentiorem potestatem. Et ideo Matth. 21. & Ioan. 2. à Phariseis interrogabatur, in qua potestate id faceret.

Quale fuerit sacerdotium in lege naturæ. Dico tertio Sacerdotium Christi non fuit omnino eiusdem rationis cum sacerdotio legis naturæ, sed multo altioris, & perfectioris. Aduertendum est, sicut in lege naturæ fuit aliquod sacrificiorum genus, quo ritu publico, & solenni colebatur Deus

Fr. Suarez Tom. 1.

ita etiam fuisse aliquod genus sacerdotij quia (ut diximus) hæc duo veluti correlatiua sunt, sacerdos & sacrificium, tamen, sicut in illo statu non fuerunt sacrificia, aut sacrificia ab ipso Deo determinata, sed humano arbitrio determinabantur: ita nec modus, aut consecratio sacerdotum erat à Deo præscriptus, sed solum ex hominum electione, aut deputatione, aliqui assumebantur ad offerendum Deo sacrificia, & intercedendum pro populo. Et Hieronymo teste, ac Ruperto, & alijs, quos statim in sequenti sect. citabimus, omnes primogeniti ex stirpe Noë procedentes, deputati erant eo tempore, ut sacerdotum munere fungerentur: & ita intelligendum est, quod dixit Anaclet. Pap. epist. 2. decretal. sacerdotium summi initium ab Aaron. Quia licet aliqui, inquit, prius legantur sacrificium obtulisse, ut Melchisedech, & Abraham, hi tamen spontanea voluntate, non tamen sacerdotali auctoritate hoc fecerunt. Intelligendum enim hoc est, de sacerdotio specialiter à Deo instituto, quod speciali aliqua cerimonia à Deo determinata confertur, atque adeo de peculiari auctoritate, & potestate à Deo ipso collata, hoc enim sacerdotij genus, verum est ab Aaron incepisse. Nihilominus tamen certum est antea fuisse sacerdotes, quales explicuimus, nam de Melchisedech ait Paul. ad Hebr. 7. fuisse, sacerdotem Dei altissimi. Qui tamen multo tempore Aaron præcessit. Quod necessario intelligendum est de illo sacerdotio, quod in usu erat tempore legis

naturæ, ut indicauit Ambrosius epist. 82. ante medium & Chrysostomus homil. 35. in Genes. Ex his ergo euidenter concluditur assertio posita, quia sacerdotium Christi altioris ordinis est, & altioris habet originem, quam sacerdotium Melchisedech: ordinatum etiam est ad offerendum sacrificium multo altioris ordinis, & rationis: habet etiam potestatem excellentiorem, & effectus potest efficiere, qui nullo modo poterat cadere sub sacerdotio lege naturæ: ergo sacerdotium Christi infinita quadam ratione superauit legis naturæ sacerdotium. Et confirmatur, quia sacerdotium legis naturæ multo perfectius est, quam sacerdotium legis naturæ, quia sacrificium, & potestas eius multo perfectiora sunt, ut per se constat, & tamē hoc sacerdotium est inferius sacerdotio Christi, & participatio eius, ergo multo magis excedit sacerdotium Christi, sacerdotium legis naturæ.

Ex quibus colligitur primo, sacerdotium Christi esse eiusdem e nentioris, & altioris ordinis, habens in illo genere infinitam quandam dignitatem ratione personæ: vnde possibile non est, tale genus sacerdotij eodem modo, & cum eadem perfectione alicui puræ creaturæ communicari, sicut in superioribus de dignitate capitis diximus, est enim eadem ratio. Ex quo etiam constat triplex illud genus sacerdotij legis naturæ, veteris & nouæ, quod puris hominibus communicatur, inferioris ordinis esse à sacerdotio Christi: quamuis omnia illa ad Christum aliquo modo referantur, & aliquam similitudinem cum illius sacrificio habeant: sacrificium enim legis naturæ in hoc habuit proportionem quandam cum sacerdotio Christi, quod primogenitis concedebatur, qui Christum repræsentabant, qui primogenitus est omnis creaturæ: obtinebatur enim sine externa vnctione, aut visibili cerimonia, sicut Christus illud obtinuit, interdum etiam in externa specie rei oblatæ in sacrificium similitudinem habuit cū sacrificio Christi, ut de Melchisedech statim dicemus. At verò sacerdotium legis veteris similitudinem habuit cum sacerdotio Christi, quia illius fuit vmbra, & figura, præsertim quoad sacrificium cruentum, quod Christus obtulit & quoad sanctificationem nostram, quod suo sanguine perfecit: sic enim per sacerdotium illud, legalis sanctificatio per sanguinem fiebat, ut in epistola ad Heb. latè tractat Apostolus. Sacerdotium autem legis nouæ simile est sacerdotio Christi in potestate offerendi in sa-

crificium

erificium eandem rem quam ipse obtulit, & in po-
testate conferendi veram sanctitatem, & remissio-
nem peccatorum: unde, quo hęc similitudo maior
est, eo hoc sacerdotium excedit in perfectione anti-
qua sacerdotia. Quanto enim lex gratia est perfec-
tior lege naturę, & veteri, & quantum veritas su-
perat figuram, tanto hoc sacerdotium reliqua ante-
cedit. Unde tandem fit, etiam si sacerdotium parti-
culare Melchisedech, cum sacerdotio legis nouę
comparatur, inferius esse ac minus perfectum, vt pa-
tet, tum ex sacrificio oblato, tū ex potestate vtriusq;
sacerdotij. Unde si cōparetur, cū sacerdotio ipsius
met Christi, inuenietur tanto inferius, quanto Mel-
chisedech inferior est Christo, vt ex sequenti sectio-
ne magis cōstabit, vbi soluemus vltimam rationem
dubitandi in principio huius sect. positam, reliquis
enim satisfactum iam est.

SECTIO IV.

*Verum Christus sit sacerdos secundum ordinē Mel-
chisedech.*

Ad explicandam quaestionem hęc oportet prius
supponere, quis fuerit hic Melchisedech, & qua-
le fuerit sacerdotium eius, quod ve sacrificium Deo
obtulit.

Circa primum varijs modis erratum est, tam cir-
ca naturam, quam circa personam Melchisedech.
Quidam enim heretici negarūt, illum fuisse verum
aliquem hominem, sed aliquam spiritualem virtu-
tem, quę assumpto corpore Abrahę apparuit Ge-
nes. 14. Quorum fundamentū esse potuit, quia Paul.
ad Heb. 7. eum fuisse dicit, *sine patre, sine matre, & sine
genealogia*. Quę nō videntur vero homini posse cō-
uenire, & quia ibidem Paulus addit, *neq; initium, neq;
finem dierum habuisse*. Ideo addiderūt etiam isti, illum
fuisse personam aliquam diuinam, quę sola neq; ini-
tium, neq; finem habet. Et quia ibidem dicitur Mel-
chisedech, *assimilatus Filio Dei*, dixerant aliqui ex ijs
hereticis, non fuisse personam Filij Dei, sed Spiritus
sancti. Quę tota sententia habetur nomine Augu-
stin. in quaest. 109. veter. testam. cum tamen sine du-
bio Augustini non sit, ipse enim lib. de heret. lib. in-
ter hereses hanc refert, & est numero 34. cuius her-
esis autor fuit Hierax, vt Epiphanius refert heres. 67.
qui etiam in 55. refert nonnullos hereticos dixisse
Melchisedech fuisse quandam virtutem maiorem
Filio Dei, quia non trahit originem ab aliquo patre,
sicut Filius Dei, & quia inter dignitates Christi re-
censetur, quod fuerit assimilatus Melchisedech in
ordine sacerdotij. Alij vero dixerunt fuisse ipsam
personam Filij Dei, quę in veteri Testamento sa-
pe apparere solebat in humana specie, & dicitur
apparuisse Abrahę Genes. 14. & representasse Dei
Filium, seipsum oblaturum aliquando in sacrifi-
cium in vera humana natura, & ideo dici, *Assimi-
latus Filio Dei, & sine patre, & sine matre, &c.* Alij
tandem dixerunt fuisse aliquem angelum in assum-
pto corpore humano, quia si esset verus ac purus
homo, non potuisset esse maior Abraham, quia eo
tempore nullus homo erat in mundo, aut Deo cha-
rior, aut maioris dignitatis, & excellentię, quam
Abraham. Et huius sententię fuerunt Origen. Di-
dymus, & alij, vt Hieronymus refert tom. 3. epist. 126.
ad Euagrium.

Veritas tamē catholica duo docet, primum, Mel-
chisedech fuisse verum hominem. Secundum, fuisse
purum hominem. Primum docent Epiphanius. Augu-
stinus & Hieronymus locis citatis. Idem Augustinus lib. 16. de
Ciu. cap. 22. Ambrosius lib. 5. de fide, cap. 3. & alij sta-
tim citandi: & colligitur aperte ex historia Genes.
cap. 14. vbi dicitur Melchisedech Rex Salem, & sacer-
dos Dei altissimi, & exiuisse obuiam Abrahę, & obtulisse
panem, & vinum, & accepisse decimas ab Abraham. Quę
non possunt (seruata historię veritate) nisi in verum

hominem conuenire. Contra fidem enim historię
est, metaphoricę, & improprie illam interpretari,
præsertim sine necessitate, & contra communem
Patrum expositionem, & sensum. Secundum vero
ex hoc primo sequitur, quia secundum veram fi-
dem humana natura neque ante, neque post Incar-
nationem Filij Dei, alicui personę diuinę est hy-
postaticę vnita. Cum ergo Melchisedech fuisse ve-
rus homo, & tanto ante Christi Incarnationem ex-
isterit, certum est nullam ex diuinis personis fuisse.
Et eadem ratione constat non fuisse angelum:
quia neque in persona angelica facta est, imo neque
fieri potest hypostasis vnio: fuit ergo persona pu-
re humana.

Quis autem ille fuerit, non mirum signoretur,
cum Paulus, *sine patre, sine matre, & sine genealogia*, il-
lum fuisse dixerit. Multi tamen ex catholicis scri-
ptoribus existimauerunt illum esse hominem Gentilem
ex Cananensis ortum, virum iustum, & sanctum,
regem Ierusalem (quę prius Salem, postea Iebus, tū-
dem Ierusalem dicta est) & sacerdotem Dei altissi-
mi: quantum enim ex Gentilibus ortus esset, fide-
lis tamen erat, & verum Deum colebat, sicut Iob se-
cisse legimus. Ita senserūt Irenęus, Hippolytus, Eu-
sebius, Cæsariensis, & Emisensis, quos cum alijs refert Hiero-
ny. in dicta epistola ad Euagrium, quos secutus est
Epiphanius, supra, & Theodoretus q. 63. in Genes. Theo-
phyl. & Oecumenus ad Heb. cap. 3.

Aliorum vero sententia ex traditione Hebręo-
rum sumpta est, Melchisedech fuisse Sem primoge-
nitum Noe, & vnum ex progenitoribus Abrahę.
Quę sententia placuit Hieronymo, citato loco, &
lib. de quaestio. seu traditio. Hebrai in Genes. & eam
secutus est Isidorus lib. de vita, & morte Prophetarū,
cap. 5. & Rupertus Abbas lib. 5. de Trinit. & operibus
eius in Genes. cap. 12. Abulensis, Lippom. Glossa, &
Lyra Genes. 14. Quod si hæc sententia vera est, stare
non potest, quod Ignatius epist. 9. ad Philadelphios
docet, Melchisedech fuisse virginem, constat enim, Melchise-
dem filios genuisse. Quod vero Epiphanius obijcit Sem quiescere
eo tempore fuisse iam mortuum, ex falsa chronologia
processit. constat enim ex Scriptura Sem su-
peruixisse, Abrahę triginta quinque annis, nam
Sem vixit sexcentis annis, nonaginta octo ante di-
luiuium, & quingentis duobus post diluiuium, Ge-
nes. 11. Abraham vero natus est ducentis nonaginta
cap. 11. Genes. vnde sic consequens, natum esse Abra-
ham trecentesimo nonagesimo anno vitę Sem, vi-
xit autem centum septuaginta quinque annis, Ge-
nes. 25. fuit ergo Sem superstes Abrahę annos tri-
ginta quinque.

At enim dicit aliquis, Sem habuit patrem, & ma-
trem, & initium, & finem dierum tamē ipsa, quam
narratione, & historia Scripturę sacre, at Paulus
negat Melchisedech omnia hæc habuisse, ergo. Re-
spondetur, primum non intelligit Paulus Melchise-
dech reuera caruisse parentibus, nam sicut verus,
& purus homo fuit, ita communi aliorum homi-
num more ortus est, & vitę initium habuit, & fi-
nem. Dicitur ergo his caruisse, quod nihil illorum
Scriptura de illo memorat, cum tamen hæc soleat
diligenter commemorare, præsertim cum insigni
personarum mentionem facit, & maximē, quia cum
Scriptura sacra non sine mysterio hæc prætermis-
sit, sed in figuram Christi, Paulus respiciens ad ipsam
figuram, & vt eam explicaret, eum his omnibus ca-
rere dixit, non absolute, vt talis homo erat, sed vt in
sacra Scriptura de eo fit mentio, nam vt sic est figu-
ra Christi. Et ita cessat obiectio, quę nomine Augu-
stini proponitur in illa quaestio. 109. veteris, & noui
Testamenti, quia aliorum etiam fit mentio in Scri-
ptura, quorum parentes, & genealogia in ea nō nar-
rantur, & tamen non propterea dicuntur ijs carere.
Respondetur enim (quidquid de alijs sit) in nullo
tac. 21

Feb. 7.

Hæresis de
orig. Mel-
chif.

Aug.

Epiphanius.

Hieronymus.

Melchif
v. & pu-
rus homo
Epiphanius
Augustinus
Hieronymus
Ambrosius
Genes. 14.

tamen ita factum esse in significationem, & representationem Christi; qui matre caruit, vt Deus, & pater vt homo, vt Paul. significauit, & exposuerunt Chrysostom. homil. 11. ad Hebr. Nazianz. orat. 38. in princip. Ambrosii dicitur epist. 82. Addit præterea Epiphanius. Melchisedech dicitur, sine genealogia, in genere sacerdotij, quia scilicet non iure hæreditario, nec per successionem carnis sacerdotium habuit, imò neque ex parentum doctrina, aut exemplo, quia ex gentilibus parentibus ortus creditur, quos etiam Epiphanius nominat, nescio ex qua traditione, & patrem dicit vocatum esse Eraelam, matrem vero Asteroth, seu Asteriam, sed hæc admodum incerta sunt. Supponendo verò Melchisedech ex eadem fuisse, qui Sem, addendum est, licet nomine Sem, genealogia eius narretur in Scriptura, tamen sub nomine Melchisedech, & regis, ac sacerdotis, sub qua Christum figurabat (vt infra dicemus) nullibi eius historia narratur, sed raptim, & quasi obiter introducit, nulla prius, vel postea facta illius mentione, nec parentum, nec factorum eius, neque initij, aut finis illius vsque ad David: qui eodem fere modo illius meminit Psalmo 109. qui de Christo exponitur Matthæi 22. & subindicauit illum Christo figuram fuisse, donec tandem Paul. ad Hebr. 7. mysterium declarauit.

Psalm. 109.
Matth. 22.
Hebr. 7.

Melchisedech
sacerdotium
quale.

Anacleto
Pap.

Genes. 15.

Genes. 14.

Chrysost.
Caiet.
Ioseph.

Secundo loco videndum est, quale fuerit Melchisedech sacerdotium, nam, an sacerdos fuerit, non reliquit dubitandi locum Paulus ad Hebræos cap. 7. Suppositis autem ijs, quæ præcedenti sectione dicta sunt, nihil fere hic addendum occurrit. Dicendum est enim cum Ambrosio Chrysostomo, & alijs supra citatis fuisse sacerdotem eo modo, & genere sacerdotij, quod tempore legis naturæ in vfu erat: neque enim visibili aliqua cæremonia consecratus fuit, nec singularem aliquam potestatem, aut dignitatem à Deo obtinuit, vt ex Anacleto Pap. dicta epist. 2. de reat. aperte colligitur, & ex Scriptura facta aut ex aliqua alia historia, aut traditione nihil aliud cum fundamento affirmari potest, quamquã verisimile sit, ex peculiari Dei instinctu, & inspiratione, motum esse Melchisedech ad offerendū Deo certum genus sacrificij, quod iam explicabimus, vt enim supra dicebam, in lege naturæ non erant à Deo determinata sacrificia, sed homines suo arbitrio, vel fortasse etiam communi aliqua consuetudine pro diuersitate regionum illa determinabant. Quod ergo alij faciebant humano arbitrio, potuit Melchisedech facere diuino instinctu, sicut Abraham interdum obtulit sacrificium ex singulari Dei reuelatione Genes. 15. quod licet certum non sit, fiet tamen probabile ex ijs, quæ dicemus.

Tertio loco explicandum est, quale fuerit sacrificium, quod Melchisedech obtulit. Catholici enim dicunt illum obtulisse sacrificium panis & vini: hæretici autem negant ex Scriptura sacra quidquam colligi posse de hoc sacrificio Melchisedech, quia nec Paulus illius mentionem facit, nec ex loco Genes. 14. aliquid colligi potest: quia ibi non obtulit Melchisedech sacrificium Deo ex pane & vino, sed tantum protulit panem, & vinum in refectionem eorum, qui ex prælio fatigati veniebant, sic enim etiam vulgata lectio habet. Melchisedech Rex Salem proferens panem, & vinum, id est, secum afferens, vt illa daret Abrahamo, & socijs eius, benedixit ei, &c. Quam expositionem videtur indicare Chrysostomus in Genes. & sentit etiam Caiet. fauet Ioseph. libro primo, antiquit. capite 18. dicens Melchisedech Abraham conuiuio excepsisse. Vnde consequenter negant hæretici in illo facto Melchisedech intercessisse mysticam figuram, vel significationem sacram inuenti sacrificij Eucharistici à Christo oblato, & instituti, quia solum fuit humanum quoddam conuiuium, & beneficentiz opus. Quibus non parum videtur fauere Paulus ad Hebr. 7. qui cum accuratè

A explicet omnia illa, in quibus Melchisedech videtur præfigurasse Christum, de hac similitudine in ritu sacrificandi nihil omnino dixit: quæ tamen, si fuisset, potissimum explicanda erat, cum esset omnium maxima.

Nihilominus constans, & certa veritas est, & Melchisedech illo facto adumbrasse Eucharistiæ sacramentum, & sacrificium, & protulisse panem, & vinum non solum in corporalem refectionem, sed in religiosum cultum, & sacrificium, quod Deo obtulit in gratiarum actionem pro victoria Abraham. Ita sentiunt Patres fere omnes antiqui, qui inde colligunt, ordinarium modum & ritum sacrificandi Melchisedech fuisse per oblationem panis & vini. Quod primum probari potest ex illa particula causali, quæ interponitur in loco Genes. sic enim dicitur. Melchisedech proferens panem, & vinum (erat enim sacerdos Dei altissimi) benedixit ei, &c. Quæ causalis inepta esset, nisi illa oblatio panis, & vini esset sacra, & ad munus sacerdotis spectans. Respondent, illam causalem non esse coniungendam cum antecedentibus, sed cum sequentibus verbis, vt reddatur causa, non cur panem protulerit, sed cur ei benedixit. Sed hoc est vim inferre literæ, quia (vt ex omni vlti recte locutionis constat) particula, enim, in huiusmodi genere narrationis, non reddit causam rei narrandæ, sed iam narratæ, vt ad Eph. 5. ait Paulus, Vt filii lucis ambulate. Et statim subdit, Fructus enim lucis est in omni bonitate. Er in illo capite sunt multa exempla similia, & passim in Scriptura, & de se res est manifesta. Adde etiam, ad benedicendum non oportuisse esse sacerdotem, nam parentes, aut seniores benedicere possunt.

Difficilius tamen eludi potest hæc litera respondendo in Græcis, & Hebraicis exemplaribus non haberi particulam causalem, enim, sed copulatiuam, & vt est in Hebræo: vel, autem, vt est in Græco apud Septuaginta. Nobis vero Vulgata lectio sufficiat ad fidem faciendam, nam particula illa, quæ apud Hebræos est copulatiua, sæpe æquiualeat causali, vt notat Sanctus Pagninus libro primo, in-

stantio. capite 24. & ideo merito Interpres Vulgatus verum sensum assecutus, vt ambiguitatem tolleretur, particulam causalem posuit, quia propter nullam aliam causam ibi interposita fuit mentio sacerdotij Melchisedech, nisi vt redderetur causa actionis, quam tunc exercuit. Quod secundo probatur veterum expositione, & testimonijs. Clemens Alexand. 4. Stromatum circa finem dicit, Melchisedech panem sacrificatum Deo, obtulisse Abrahamo in refectionem. Quo verbo non satis explicat, an ille panis fuerit antea sacrificatus, vel ibi coram Abraham, quidquid vero horum dicatur, non multum ad præsentem questionem refert. Epiphanius hæres. 55. Epiphanius dicit Abraham obtulisse decimas sacerdoti in præputio sacra celebranti. Theodoret. questio. 63. in Genesim, Theodoretus inquit, Melchisedech dedisse Abraham panem, & vinum, proat mori erat Deo omnium talia offerre, animaduertebat enim, & in hoc typum patet fieri. Damascenus. lib. 4. de fide capite 14. dicit, mensam illam, nostram adumbrasse. Idem fere Euseb. lib. 5. demonstrat. Euangel. capite 2. & 3. Et Cæsarius homil. 5. de Paschate, tom. 7. Blior. sanct. & hoc magis sentit Chrysostom. homil. 25. in Genes. dicens, illum panem, & vinum fuisse figuram Eucharistiæ. Idem Eucher. ibi. Ex latinis Cyprian. Eucher. lib. 2. epist. 3. & ferm. de Coena Domini, dicit, in oblatione Melchisedech figuratam esse inuentam Christi oblationem, & Ambrosius ad Hebræos capite 5. dicit, Melchisedech semel tantum fecisse mentionem oblationis Melchisedech ad significandam perfectionem sacrificij Christi, qui vna oblatione consummauit sacrificatos. In nullo autem loco fit eius mentio nisi Genes. 14. Et Ios. qui de ijs initiantur, capite octauo, dicit Melchisedech obtulisse quæ Abraham veneratim accepit, per verbum illud, veneratim, satis declarans

Sacrificium
Melchisedech
prius Eucharistiæ
figuram.

Sanctus
Pagninus.

Clemens
Alex.

Theodoretus.

Damascenus.

Eusebius.

Cæsarius.

Chrysostomus.

Eucherius.

Cyprianus.

Ambrosius.

qualis.

illam oblationem fuisse sacram: similia habet libro 4. de sacrament. capite 3. in lib. autem primo de Abraham capite 3. dicit, Abraham sacrificasse Deo Genes. 14. intelligi autem debet sacrificasse per Melchisedech, sic enim ipse exposuisse videtur libr. 3. de fide capite 5. dicens, illum Melchisedech, per quem Abraham hostias Deo obtulit, non angelum vtiq. secundum Iudaica ludibria intellexit Ecclesia, sed virum sanctum, ac sacerdotem Dei, typum gerentem Domini, &c. In eadem sententia est Hieronymus in citata epistola ad Euag. & 1. tom. epist. 17. ad Marcel. ut commigret Bethleem, & Matth. 26. & habetur in cap. Accipite, de consecratione, distinct. 2. Augustinus etiam libro 1. contra aduers. far. leg. & prophet. cap. 20. & lib. 16. de Ciuit. cap. 22. dicit, ibi primum apparuisse sacrificium, quod a Christianis offertur Deo toto orbe terrarum. Idem fere libro 17. cap. 17. & concione 1. in Psalm. 33. & exponens illa verba, Psalm. 109. Tui sacerdos in æternum. Vbi Cassiodorus, & alij antiqui expositores. Idem Isidor. libro 7. Etymolog. capite 6. & lib. Allegoriar. circa princip. Accenque in Concil. Aquilegnantem tempore Pipini celebrato, libr. 1. c. 17. & 18. dicit Melchisedech in eo factum typum ges. Christi. Et expressius Tridentinum sessio. 22. c. 1. Christus, inquit, sacerdotem secundum ordinem Melchisedech, se in æternum constitutum declarans, corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulit. Quibus verbis satis significauit Concilium obtulisse Melchisedech sacrificium, quod figura fuit inuenti sacrificij, à Christo oblato, hac enim ratione Christus offerendo tale sacrificium declarauit se esse illum sacerdotem æternum, in Melchisedech figuratum & propterea in Canone Missæ dicitur, Et quod tibi obtulit summus tuus sacerdos Melchisedech sanctum sacrificium, immaculatam hostiam. Et in officio de Eucharistia canit Ecclesia. Sacerdos in æternum Christus Dominus secundum ordinem Melchisedech panem & vinum obtulit. Denique etiam antiquos Hebræos ita intellexisse locum Genes. & oblationem Melchisedech, referunt Galatinus libr. 10. de arcanis catholicæ veritatis cap. 4. 5. & 7. Genebrar. in chronograph. in 3. ætate, pag. 13. in 1. tom. 5. Bibliot. sanct. Rabbi Samuel, lib. de aduentu Mæc. 19. sic inquit, Melchisedech sacrificium Deo instituit in pane, & vino, ex quibus communicauit Abraham amicis Dei, aperte significans simul fuisse illum panem, figuram nostri sacrificij & sacramenti. Quomodo etiam dixit Rabbi Moytes citatus à dictis autoribus, Melchisedech conuictio excepisse Abrahamum è bello reuerentem, pane, & vino de ritu gentis solenniter prius oblato. Etenim cum Abraham tunc victor rediret, & spolia inimicorum secum ferret, coniectare possumus, non admodum indignum fuisse tunc pane, & vino ad solam corporalem refectionem: sed fuisse illam aliquam religiosam cæremoniam in gratiarum actionem. Alia denique coniectura esse potest, quia cum sacerdotium Melchisedech, & ordo illius adeo sit celebris in Scriptura sacra, non est verisimile, ritum illius sacerdotij nullibi esse indicatum.

His positis veniamus iam ad propositam questionem de Christi sacerdotio secundum ordinem Melchisedech. In qua breuiter dicendum est primo, Christum esse sacerdotem in æternum secundum ordinem Melchisedech. Hoc est de fide ex testimonio Psalm. 109. quem de se exponit Christus Matth. 22. quia in primis illis verbis. Dixit Dominus Domino meo. Dauid introducit Patrem æternum ad Filium, seu Mesiã & Christum loquentem, nullum enim alium, Dauid vocasset dominum suum, neque alicui homini, nisi esset naturalis Filius, diceret Pater, Sede à dextris meis, &c. ut ponderauit Paul. ad Heb. 2. & inferius similiter introducit Patrem dicentem Filio. Ex vtero ante Luciferum genui te. Statim verò mutata persona, Dauid inquit, Iurauit Dominus, & non penitebit eum, tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech. Nullius enim regnum, vel sa-

cerdotium æternum esse potest, nisi solius Christi. Vnde facile conuincuntur Hebræi, qui de Abraham vel Dauid Psalmum hunc interpretantur, in neutrum enim eorum conuenire possunt omnia, quæ de Domino ad quem Dominus locutus est, in hoc Psalmo dicuntur. Addendum verò est, sacerdotem in eo testimonio proprie sumi, hæretici enim, & nonnulli ex Hebræis dicunt solum significare Regem, aut Principem: sæpe enim in Scriptura vox hæc in hac significatione sumitur, 2. Regum 8. Filius Dauid, Sacerdotes dicuntur, id est, viri principes, ut constat ex simili loco 1. Paralip. 18. neque enim esse poterant proprii sacerdotes, cum non essent tributarii Leui. Vel certe dicunt significare cultorem Dei, quod etiam significare solet illa vox, ut Exod. 19. eritis mihi in regnum sacerdotale. Sed in primis, neutra harum significationum propria est, sed translata, & ideo non est ad illas recurendum, quando litera non cogit, sed proprietates est tenenda verborum: alias nullum certum sensum in Scriptura habere possemus. Præsertim, quod nulla earum significationum quadrate cum loco Genes. 14. ad quam alludit Dauid in dictis verbis. Quod enim ibi non significet, regem, constat, tum quia iam fuerat dictus Rex, & postea dicitur, Sacerdos, sunt ergo duo distincta: tum etiam quia non ita commodè exponi potest Rex Dei altissimi, sicut, sacerdos Dei altissimi, nisi recurrendo ad alios metaphoricos sensus, ut Rex Dei, dicatur, id est, Rex magnus, Rex insignis, sicut Genes. 23. Abraham dicitur, Principes Dei. Neque etiam significare potest solum cultorem Dei, quia hæc non fuisset sufficiens ratio aut oblato sacrificij, aut excellentioris dignitatis, propter quam & benedixit Abraham, & ab illo decimas recepit tanquam maior: cum tamen Abraham etiam esset eximius cultor Dei. Præterea verbum illud Dauid, Tui sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, satis aperte indicat sermonem esse de vero, ac proprio ordine sacerdotali. Denique Paul. ad Heb. 7. ita intellexit, & omnes Patres supra citati ita exponunt.

Dico secundò. Christus dicitur sacerdos secundum ordinem Melchisedech, in ratione representationis, & representationis. Explicatur, non enim potest dici sacerdos secundum illum ordinem, qui habuerit sacerdotium formaliter eiusdem rationis hoc enim falsum esse, supra ostensum est: nec quia sacerdotium Christi fuerit participatum, vel institutum à Melchisedech, cum sacerdotiū Christi fuerit multo excellentius, & altioris ordinis, & originis: dicitur ergo Christus sacerdos, quodam excellentissimo genere sacerdotij æterni, cuius typum & singularem figuram gessit Melchisedech, & hac ratione dicitur Christus sacerdos secundum illum ordinem. Ita colligitur ex citatis Patribus, & ex Paulo ad Heb. 7. qui hac ratione dixit Melchisedech fuisse assimilatum Filio Dei quia fuit figura eius, explicat autem Paulus multa, in quibus Melchisedech figurauit Christum. Primum in nominis notatione, dicitur enim Melchisedech, id est, Rex iustitiae. Solus enim Christus est verus iustitiae rex, & essentialiter ut Deus, & secundario in quantum homo, quia iudicabit populum in iustitia, ut dicitur Psalm. 71. & quia per eum facta est iustitia, ut ibidem dicitur, ex perfecta enim iustitia Deo satisfecit. Secundo ex notatione officij dicitur enim Rex Salem, id est, Rex pacis, Christus enim est vera pax nostra nam per sanguinem suum pacificauit quæ in calce, & in terra sunt, ad Ephel. 2. & ad Ephel. 4. Coloss. 1. & Rex cælestis Ierusalem, ubi est vera pax, Coloss. 1. Tertiò, quia Melchisedech introducit Christum sine patre, & sine matre, ad significandum Christum unitatem, & humanitatem, quia in quantum Deus matrem, in quantum homo vero, patre caret, ut supra cum Nazianz. Chrysost. & alijs Patribus exposuimus. Quartò similiter introducit Melchisedech,

Hier. n.

August.

Cassiodor.

Isidor.

Concilium

Aquilegn.

Con. Trid.

Galatin.

Genebrar.

Rabbi Sa-

muel.

Rabb. Moy-

ses.

Psalm. 109.

Matth. 22.

Hebr. 2.

dech, neque initium dierum, neque finem vite habens, quia in Scriptura, neque initium, neque finis eius commemoratur, neque quod aliquis illi in sacerdotio successerit, quo significata est eternitas sacerdotij Christi, cui aliud non successit, sed perpetuum manet, ut supra circa litteram D. Thom. explicatum est. Quinto excellentius fore sacerdotium Christi, quam legale in eo præfiguratum est, quod Melchisedech benedixit Abraham, Sine ulla vero contradictione, inquit Paul. qui minor est, à maiori benedicitur, è cōverso autem Abraham obtulit decimas Melchisedech tanquam superiori, in Abrahamo autem decimata est tribus Levi, quæ in illius lumbis continebatur.

Vbi obseruandum primo est, Christum non fuisse decimatum, quia non continebatur in lumbis Abraham, secundum rationem feminalem, sed tantum secundum corpulentiam substantiam, ut Augustinus loquitur lib. 10. Genes. ad lit. c. 20. & D. Thom. infra quæst. 31. art. 8. Secundum est obseruandum, litteram Genes. videri posse ambiguum (ut Hier. supra notauit) sic enim habet, At vero Melchisedech rex Salem proferens panem, & vinum, &c. & postea subdit, Et dedit ei decimas ex omnibus, non explicat autem vter alteri dederit, Propter quod nonnulli ex Hebræis contendunt potius Melchisedech dedisse decimas suæ substantiæ Abrahamo, quia hoc magis videtur sonare ordo, & contextus litteræ. Sed nihilominus certum est Abraham dedisse decimas Melchisedech ex omnibus spolijs, quæ ex hostibus reportabat, primum quod ita exponat Paul. ad Heb. 7. qui tamen cum Hebræis scriberet, non eis exponeret Scripturam, nisi iuxta receptum apud antiquos Hebræos sensum. Secundo quamquam D. Hier. supra dicat, etiam apud Septuaginta ambiguum esse litteram, tamen prout nunc reperitur in Biblijs Complutensibus, nulla est ambiguitas, sic enim habent, Et dedit ei Abraham decimas ex omnibus, quod etiam aperte dixit Ioseph. lib. 1. antiquit. cap. 18. his verbis Abraham vero dante ei decimas spoliiorum, munus accepit. Tercio ex ipsa littera potest varijs modis colligi: tum, quia absolute dicat, ex omnibus, videtur planè referre res aliquas, de quibus facta fuerat mentio, non dixerat autem Melchisedech attulisse res aliquas, ex quibus decimas solueret, de Abrahamo autem dixerat, reduxisse omnem substantiam Sodomorum, & Loth fratris sui, & hostium: ad hæc ergo spolia fit relatio, cum dicitur dedisse omnium decimas: tum etiam, quia prædicitur Melchisedech fuisse sacerdotem: non est autem sacerdotis dare, sed recipere decimas. Denique cum David dicat Christum fuisse sacerdotem secundum ordinem Melchisedech, constat illum fuisse superiorem & maiorem, atque adeo illi datas esse decimas.

Dices. Abraham erat sacerdos legis naturæ, quandoquid esset primogenitus, ut colligitur ex Genes. 11. sed omnes primogeniti ex stirpe Noe erant eo tempore sacerdotes (ut supra eū Hieronymo diximus) erat ergo sacerdos: unde & sæpè legimus, ipsum obtulisse sacrificium ergo in dignitate sacerdotali erat æqualis Melchisedech, cur ergo illum ut superiorem veneratus est? Respondeo primum, quia erat sacerdos, & primogenitor eius, & credibile est in Ecclesia quæ semper vna fuit, seruatum etiam tunc esse quendam modum ordinis Hierarchici, atque ita seniore, & antiquissimo sacerdotem ac primogenitum Noe, fuisse veluti sacerdotem summum, quem omnes ut superiorem suspiciebant. Deinde credibile est, Abraham agnouisse figuram, & mysterium, & in Melchisedech Christum ipsum fuisse veneratum, illumque, scilicet Melchisedech, recognouisse ut maiorem, non solum propter id, quod erat, sed maxime propter id, quod representabat.

Sexto fuit similitudo hæc, seu figura posita in oblatione panis & vini, per quam & Deo gratias egit, & milites è via fessos recreauit, post victoriam

A de inimicis partem, quæ fuit figura sacrificij incurrenti corporis Christi sub speciebus panis, & vini: quod & Deo offertur, & fidelibus Christi militibus post partem de peccatis victoriam in alimētum spirituale cedit. Et ita sicut conditionibus personæ suæ præfigurauit Melchisedech Christi personam: ita sua oblatione Christi sacrificium adumbravit: nam cum præcipuus actus sacerdotis sit sacrificium, non fuisse perfecta sacerdotij representatio, nisi simul ipsius sacrificij figura interesset.

Ad interrogationem verò quæ supra obieciatur, cur Paulus huius vltimæ similitudinis non meminerit, respondendum est, Apostolum non fuisse munus explicandi omnia quibus Melchisedech Christum figurauit, sed solum persuadendi sacerdotium Christi esse perfectius Aaronico: & illud esse æternum, hoc temporale, & per illud aufertur. Et ad hoc probandum vsus est figura Melchisedech, ac propterea tantum in illa ponderauit, quæ ad hanc eternitatem, & excellentiam sacerdotij Christi significandum referre videbantur, quia igitur similitudo in ritu sacrificandi nihil ad hoc pertinebat, illam prætermittendam censuit, præsertim (inquit Hieron.) ne daretur sanctum canibus, scribebat enim ad Hebræos nondum fortasse credentes, & ideo noluit interponere sermonem de sacramento Eucharistiæ creditu difficillimo: ne fortasse siue necessitate, & opportunitate tot mysteria eis proponendo, illos obrueret. Unde & ipsemet præmiserat grandem esse de Christo sermonem, & eos, ad quos scribebat, esse imbecilles ad audiendum. Adde, vnum ex signis, quo Paulus ibi ostendit sacerdotium Christi excellere Aaronicum, esse, quia multa sacrificia legalia non potuerunt perfectam sanctitatem conferre: Christus autem vna oblatione consummavit sanctificatos, hoc autem discrimen maxime cernitur in sacrificio cruento, & ideo non oportuit tunc mentionem facere sacrificij incurrenti, quod sæpius in Ecclesia offertur, quamquam illius iterata oblatio nihil derogat perfectioni sacrificij incurrenti, quia in re oblata id est sacrificium, quod diuerso modo offerendi iteratur, non ut aliquid virtutis ipsi sacrificio accrescat, sed ut illius efficacitas nobis applicetur.

Vna sola superest obiectio, quia si Christus dici- Obiectio
tur sacerdos secundum ordinem Melchisedech, solum propter representationem, eadem ratione poterit dici sacerdos secundum ordinem Aaron, quia per legale sacerdotium, Christi sacerdotium, & per sacrificia legalia, sacrificium Christi cruentum representata sunt, ut constat ex Paulo ad Heb. 9. & 13. Respondeo, negando consequentiam, quia non sufficit quæcunque præfiguratio, vel representatio, ut Christus dicatur esse sacerdos secundum illum ordinem: primo, quia quod ad rem ipsam spectat (ut supra dictum est) non potest quis dici sacerdos secundum ordinem Aaron, nisi sit de stirpe eius, & caeremonijs in ea lege statutis ordinatus, quæ non possunt in Christum convenire. Deinde, quod ad representationem attinet, sacerdotium Aaron erat imperfectum, & temporale, & præfigurauit Christum secundum statum vite passibilis: at verò Melchisedech fuit typus Christi secundum omnes perfectiones sacerdotij eius, unde sacrificia legalia tantum figurabant cruentum sacrificium Christi, per quod erant consummanda, & abolenda, sacrificium vero Melchisedech præfigurauit sacrificium Christi, eo modo, quo in æternum erat duraturum, vel in Ecclesia militans, in qua semper Christus est principale offerens, & erit quamdiu mundus durabit. Propter quod dici potest sacerdos in æternum, seu in seculum, ut habet littera Hebræa. Vel certe, quia etiam in Ecclesia triumphante per eternam commemorationem, & gratiarum actionem officium sacerdotis exercebit. Quocirca, sicut lex scripta legem

legem gratiæ præfigurauit, quia tamen imperfecta fuit, & per legem gratiæ abolita, non potest lex gratiæ dici esse secundum ritum legis veteris: ita quamuis sacerdotium legale Christum figurauerit, tamen quia imperfectum fuit, & per Christum abrogatum, non potest dici Christus sacerdos secundum illum ordinem: at verò lex naturalis non fuit abrogata per Christum, sed confirmata, aucta, & perfecta. Et ita sacerdotium etiam Melchisedech, quatenus erat legis naturæ, non fuit propriè per Christum ablatum, sed ad perfectiorem modum eleuatum: quæ tamen perfectio tota in illo met præfigurata fuit, & ideo optime dicitur Christus sacerdos secundum illum ordinem, quia in se habuit, quidquid perfectionis in illo fuit, tam formaliter, quam representatiuè.

DISPUTATIO XLVII.

In duas sectiones distributa.

De potestate excellentiæ conueniente Christo ratione supremi sacerdotis, eiusque spirituali regno.

Sacerdotis
munus
præcipuum
quod sit.

Um, teste Paulo, sacerdos medius sit inter Deum & homines, duo præcipue ad illius munus spectant, alterum per habitudinem ad Deum, alterum per habitudinem ad homines. Debet enim Deum colere, orare, & nomine totius populi sacrificium ei offerre, vel in expiationem delictorum, vel in gratiarum actionem, & cultu illi ut primo principio debitum, vel denique ad noua beneficia impetranda. Debet præterea populum de rebus ad cultu Dei, & salutem animæ pertinentibus docere, & instruere, ac sanctificare iuxta modum sacerdotij, & potestatem sibi à Deo datam: & eodem modo ad sacerdotem pertinet gubernare populum sibi commissum, & per conuenientia media dirigere ad destinatum finem, qui est Dei cultus, & animarum salus. Ac denique iudicium ferre de rebus ad eundem spirituales finem pertinentibus, iuxta potestatem sibi datam, ut dictum est, quia licet non omnibus sacerdotibus omnia hæc conueniant, simpliciter tamen pertinent ad sacerdotale munus, & præcipue talis potestas inuenièda est in principali sacerdote, in quo tota sacerdotalis virtus eminenter continetur. Quoniam ergo in præcedenti disputatione satis dictum est de sacerdotio Christi per habitudinem ad Deum, & de modo, ac ritu, quo illi sacrificiū obtulit, quibus etiam adiungi possunt, quæ supra de oratione Christi dicta sunt, ideo consequenter sequitur, ut breuiter aliquid dicamus de hoc sacerdotio, in ordine ad homines, & de spirituali potestate Christi, ad regendam Ecclesiam, ut supremi illius Pontificis, & spiritualis regis. Quoniam vero de doctrina Christi, & de potestate ad iudicandas animas infra D. Tho. disputat proprijs locis, quamuis illa reuera ad sacerdotem pertineant, illa nunc omittemus, dicemusq; solum de potestate, quam Theologi vocant excellentiæ, & de potestate legislatiua.

SECTIO I.

Utrum Christus tanquam Summus Ecclesie Pontifex, & spiritualis Rex potestatem excellentiæ super illam habeat.

Deo primo, Christus Dominus in quantum summus sacerdos habuit supernaturalem quandam excellentiæ potestatem in vniuersam Ecclesiam. Hanc conclusionem docent omnes Theologi in 4. distinctione prima, & colligitur ex D. Thoma infra tota quæstio. 59. & clarius 64. art. 3. & 4. & quoad ipsam Matih. 28. est de fide, ut pater ex Matih. ultim. Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra. Et explicatur breuiter

A ex vñ, & actibus huius potestatis, nam in primis ratione illius potuit Christus Dominus spirituales in Reipublicam condere, scilicet Ecclesiam suam, & modum, quo gubernanda, & regenda erat, ordinare, superiores eligere, & iurisdictionem illis dare, & similia, quæ omnia constant ex Euangelij, Matih. 16. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo claves regni celorum, & quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in celo, & quodcunque solueris super terram, erit solutum & in celo, quæ omnia verba continent actus supremæ potestatis, quibus similia sunt in cap. 18. & Ioan. 21. Pater oues meas, & capite 20. Sicut misit me Pater, & ego mitto vos, & c. vñ de Paul. ad Ephes. 4. Vnicuique, inquit, nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi, & infra, Et ipse dedit quosdam Apostolos, quosdam autem Prophetas, & c. vsque ad illud, in edificationem corporis Christi, id est, ad rectam Ecclesie gubernationem, & perfectum: & similia habet 1. ad Corinth. 12. & 2. ad Corinth. 12. An experimentum queritis eius, qui in meloquitur Christus, qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis: & infra, Ideo hæc scribo absens, ut non præsens durus agam secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi in edificationem, & non in destructionem. Ac denique 1. ad Corinth. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Deinde pertinet ad hanc potestatem posse instituire sacramenta, ut constituit, Christum & potuisse, & fecisse ex vulgari testimonij Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit, & Matih. vñ. Ite & docete omnes gentes baptizantes eos, & c. & Matih. 26. Hoc facite in meam commemorationem, & Ioan. 20. Quorum remiseris peccata, Denique de fide certum est, & in Conc. Trid. sess. 7. definitum omnia sacramenta à Christo esse instituta. Ratio verò conclusionis est, quia Christus non vt cunctus est sacerdos, sed excellentissimo, & perfectissimo modo, nam est supremus Pontifex, excellentior cælis factus, ut dicitur ad Heb. 7. ergo habere debuit supremam excellentiæ potestatem; deinde, quia ratione vñionis, & infiniti meriti, omnis hæc potestas illi debita erat. Ad quod accommodari potest illud Ioan. 13. Scitis quia omnia dedit ei Pater in manus, id est, quod omnium hominum salus, redemptio, instructio, & gubernatio illi commissa erat, ut recte exponunt August. tract. 55. August. in Ioan. & Cyril. lib. 9. in Ioan. cap. 3. Nec dissimilia sunt verba Daniel. 7. Aspiciebam, & ecce quasi filius hominis, & c. & infra, Et dedit ei potestatem, & honorem, & regnum, & omnes populi, tribus, & lingua ipsi seruiant, potestas eius potestas æterna, quæ non auferetur, & regnum eius, quod non corrumpetur.

Ere ex hac conclusione sequitur (quod illam maxime confirmat) Christum Dominum simul cum summo sacerdotio habuisse regnum spirituale, vel potius de ratione talis sacerdotij fuisse regiam hanc dignitatem, & potestatem, de qua Pl. 2. dictum erat, Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum eius. Et, ut constet tale regnum esse spirituale, subdit, prædicans præceptum eius, & infra, Postula à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terra, reges eos in virga ferrea, & statim explicat hoc regimen spirituale esse dicens, Seruie Domino in timore, & exultate ei cum tremore: apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & c. Factus est principatus super humerum eius, & vocabatur nomen eius admirabile, consiliarius, Deus fortis, pater futuræ seculi, princeps pacis, multum placabitur eius imperium, & pacis non erit finis, super solium David, super regnum eius sedebit, ut confirmet illud, ut corroboret in iudicio, & in iustitia: quibus vltimis verbis regnum hoc spirituale fore declarauit, ut sancti expositores adnotarunt. Et Ezech. 21. est optimum de eodem regno testimonium ab illis verbis, Aufer citarim, tolle coronam, vñ ad illud, donec veniet cuius est iudicium, & tradam ei, & c. 34. Et suscitabo super eas pastorem vnum, qui pascat eas, & c.

seruum meum David, ipse faciet eas, & ipse erit eis in pascu-
 florem: ego autem Dominus ero eis in Deum, & seruus me-
 us David princeps in medio eorum, ego Dominus locutus
 sum, & faciam cum eis pactum pacis, &c. Quod tan-
 dem regnum agnouit latro, quando in cruce pen-
 dens dixit, Memento mei, Domine, cum veneris in re-
 gnum tuum, Luc. 23. non enim temporale commo-
 dum, sed spirituale remedium postulabat, & ideo
 Ioan. 18. dixit Christus Pilato, Regnum meum non est
 de hoc mundo, id est, non est terrenum, neque habens
 carnalem originem: sed coeleste, & à Deo manans,
 atque ad ipsum tendens. De hoc denique regno pas-
 sim sic in Scriptura mentio, praesertim in Psalm. 44.
 in 109. & apud Isai. frequentissime, praesertim capite
 secundo. Venite ascendamus ad montem Domini, &c. &
 capite 49. Dedi te in lucem gentium, &c. & capite 60.
 Surge, illuminare Ierusalem, sed praecipue prefiguratum
 est apud Daniel. cap. 2. in statua illa, quam vidit Na-
 buchodonosor, & paruo lapide abscisso de monte sine
 manibus, qui statuam contriuit, & scissus est mons
 magnus, & impleuit vniuersam terram, de quo postea
 subdit, In diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus
 caeli regnum, quod in aeternum non dissipabitur, & re-
 gnum eius alteri populo non tradetur. Ratio autem ob
 quam merito hæc Christi potestas regia appellatur,
 est illius dignitas, & excellentia, quæ plurimis mo-
 dis superat omnium temporalium regum potesta-
 tem, & dignitatem. Primo in fine eius, qui coelestis
 est, & sempiternus: deinde in amplitudine, quia nō
 solum terram vniuersam, sed etiam coelum ipsum
 amplectitur. Præterea, quia non temporalis est,
 & caduca, sed æterna. Ad hæc, non solum corpo-
 ribus, sed etiam animis dominatur, eorumque vti-
 litatem, & sanctitatem præcipue efficit, vnde & ad
 hunc finem cæteras res omnes sibi subiectas habet.
 Est ergo potestas hæc regia, & Christus, qui illam ha-
 bet, verus spiritualis Rex, tanto cæteris regibus præ-
 stantior, quanto eis prudentia, iustitia, bonitate, ac
 potentia antecellit.

Et hinc sequitur secundò, hanc potestatem ex-
 cellentiam esse propriam, & singularem ipsius Chri-
 sti, sicut enim sacerdotium eius singulare est, & o-
 mnibus alijs superius: ita etiam potestas, quæ illud
 consecuta est, singularis est, & suprema, & ideo po-
 testas excellentiæ appellata est. Vnde & actus huius
 potestatis à solo Christo fieri potuerunt solus enim
 ipse potuit Ecclesiam condere, instituere sacramen-
 ta, potestatem dare ad remittenda peccata, & tri-
 bunal erigere, in quo peccata in foro animæ diudi-
 carentur: solus etiam potuit eo modo quo vellet,
 absque certis verbis vel signis sanctificare animas,
 & peccata remittere, vt supra questione 13. late tra-
 ctatum est. Quocirca quamuis vicario, & ministris
 suis, quandam participationem huius potestatis
 Christus reliquerit, nemini tamen æqualem pote-
 statem communicauit: sed certa ratione, & modo
 ab ipso prescripto, quem nullus præter ipsum muta-
 re potest: vnde cæteri, vt vicarij, seu ministri eius o-
 perantur, vt Paul. dixit ad Ephes. 4. & ipse præcipue
 in omnibus operatur, vt Augustinus colligit ex illo
 Ioan. Hic est, qui baptizat: ac denique in nomine, &
 virtute eius sanctificantur sacramenta, & remittun-
 tur peccata, iuxta illud 1. ad Corinth. 1. Nunquid
 in nomine Pauli baptizati estis? itaque sicut nullum est
 caput Ecclesiæ, qualis Christus est, ita nulli data est
 potestas influendi, & regendi Ecclesiam æqualis po-
 testati Christi.

Quod si inquiras, an hæc potestas saltem com-
 municari potuerit puræ creaturæ. Responso huius
 petenda est ex ijs, quæ de gratia capitis diximus: est
 enim eadem. quoad illos namque effectus, qui non
 includunt intrinsecè respectum ad gratiam vni-
 onis, communicari potuit puræ creaturæ, vt ad san-
 ctificandum homines, ad regendum illos, & insti-
 tuenda sacramenta, vt suo loco dicetur, & similia.

At verò quoad aliquos effectus, praesertim morales,
 qui requirunt necessariò personam diuinam ope-
 rantem, vt est sanctificare iustos ex perfecta iustitia,
 & ad perfectam æqualitatem pro illis satisfacere.
 Item quoad modum obtinendi hanc potestatem,
 tanquam sibi propriam & connaturalem, non po-
 tuit communicari puræ creaturæ, vt per se constat.

Vltimò interrogare potest aliquis, quo tempore
 communicata fuerit Christo homini hæc potestas.
 Respondetur breuiter potestatem ipsam à primo
 instanti conceptionis fuisse illi datam, nam ex tunc
 incepit esse sacerdos, & mediator Dei, & hominum,
 & statim cepit sacrificium Patri pro hominibus of-
 ferre, tota enim Christi vita fuit veluti quoddam
 continuatum sacrificium quod in vtero Virginis
 inchoatum est, & in cruce consummatum: vnde
 (vt supra vidimus) ab illo primo instanti mereri
 cepit hominibus, & pro illis satisfacere, & paulò
 post per hanc potestatem Ioannem sanctificauit, &
 Elisabeth Spiritu sancto repleuit, & Zachariæ do-
 num prophetiæ tribuit, & matrem suam auctori
 gratia, & maiori prophetiæ dono cumulauit. Deni-
 que cum hæc potestas ratione vniõis debita esset,
 neque villa esset ratio, vel impedimentum, quod
 ab illa obtinenda retardaret, statim communi-
 cata est: vsus verò eius in discursu vitæ, pro tempo-
 rum opportunitate demonstratus est: plenior ve-
 rò & integra manifestatio eius, post resurrectionem
 apparuit, vt multi Patres docent, exponentes in
 hunc sensum verba illa, Data est mihi omnis potestas in
 caelo, & in terra.

SECTIO II.

*Firum Christus vt summus Sacerdos habuerit po-
 testatem ad ferendas leges.*

In hoc dubio duo errores extremi cauendi sunt.
 Alter fuit Pelagianorum, Petri Abialardi, & alio-
 rum hæreticorum, qui Christo negarunt proprium
 munus redemptoris, & sanctificatoris nostri, so-
 lumq; illi tribuebant officium doctoris, & ad sum-
 mum legislatoris. Contra quos hæreticos satis in
 superioribus dictum est. Alter est multorum Lu-
 theranorum, qui ita tribuunt Christo officium re-
 demptoris, & sanctificatoris nostri, vt ferè munus
 legislatoris negent: dicunt enim legem gratiæ esse
 legem libertatis, nihilque in ea Christus præcepisse,
 quod ad salutem necessarium sit, præter solam
 fidem. Contra quos hæreticos ex professo in mate-
 ria de legibus, de fide, & de gratia, differendum est.
 Nunc breuiter, quantum præsens locus postulat,
 ostendendum est, Christum & potestatem, & vsum
 ferendarum legum, & spiritualium præceptorum
 assumpsisse.

Dico ergo primò, Christum Dominum habuisse
 potestatem iurisdictionis spiritualis ad ferendas le-
 ges, quibus homines obligaret. Est de fide definita
 in Concilio Tridentino, sess. 6. can. 21. vbi definitur
 Christum non solum nobis esse datum in redem-
 ptorem, sed etiam in legislatorem, cui pareamus. Et
 probatur ex sacra Scripturæ promissionibus Psalm. 2.
 Ego autem constitutus sum Rex ab eo, & infra, Reges eos
 in virga ferrea, id est, in flexibili iustitia, vt exponit
 August. Hilarius autem aduertit verbum Græcum
 ποιῶν, idem significare, quod pastorem more gu-
 bernare, quod inter homines idem est, quod regere
 per doctrinam, & legem, quæ ibi per virgam signifi-
 catur, & quia solidissima, & inflexibilis est, ferrea di-
 citur, de qua Psalm. 44. Virga directionis seu aquitatis,
 virga regni tui, vnde Isai. 33. de Christo dicitur, Domi-
 nus Rex noster, Dominus legislator noster, & Ierem. 31. Da
 bo legem meam in cordibus eorum, quæ Matth. 11. in
 gum suauis dicitur, vt exponit Cyril. Alexand. lib. 2. ad
 Regin. sub titulo, Quod Christus sit Deus, ex Mattheo,
 vnde

vnde etiam constat hæc veritas ex vsu huius potestatis. *Joan. 13. 14.* statim, nam *Joan. 13.* dicit ipse Christus, Mandatum meum do vobis, & capite 14. Si diligitis me, mandata mea seruare, & qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est, qui diligit me, & capite 15. Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea, & *Matth. vltim.* inquit, Docentes eos seruare omnia quaecumque mandauimus vobis. Idem constat ex illis comminationibus, Nisi quis renatus fuerit, *Joan. 3.* Et nisi manducaueritis carnem filij hominis, *Joan. 6.* quæ præceptum necessario inuoluunt. Ratio vero est, tum, quia totum hoc debitum est maiestati, & regie ac sacerdotali dignitati Christi, quia verus Rex habet potestatem ferendi leges, atq; adeo & obligandi: tum etiam, quia ad finem illius sacerdotij, & ad salutem, & bonum nostrum erat hoc etiam necessarium.

Obiectio. Dices. *Joan. 1.* dicitur Lex data per Moysen, gratia autem, & veritas per Christum, indicatur ergo Christum

Responsio. non fuisse legislatorem, sicut Moysen. Respondet *August.* toto lib. de Spirit. & lit. vnumquodque de-

nominari ab eo, quod in illo præcipuum est, lex autem Moysis fuit tantum lex, præcipiebat enim, &

non iuuabat, & ideo nomen legis retinuit: lex verò Christi & præcipit, & iuuat, imo pauca præcipit, &

plurimum gratiæ confert, vel potius prout ab ipso Christo immediatè lata est, nihil præcipit, nisi quod

ad gratiam augendam conferre potest, quia in lege noua Christus nulla alia præcepta posuit, nisi fidei, &

sacramentorum. Et ideo hæc lex, gratiæ nomen obtinuit, & iugum suæ vocatur, & à Paulo ad *Rom. 8.* dicitur, Lex spiritus vite in Christo Iesu, qua liberat à

lege peccati, & mortis. Adde, legem veterem non esse datam à Moysè ut auctore, sed à Deo per Moysen:

Christus verò fuit auctor legis gratiæ, quæ per ipsum facta est.

Potestas Dico secundò. Hæc potestas legislatiua fuit in

Christo cum singulari quadam excellècia, cum qua nulli creature communicata est. Est certa, & probatur,

& explicatur varijs modis, primo ab origine, quia hæc potestas in illo fuit quodammodo diuina,

erat enim potestas Dei, & à propria dignitate personalis manauit. Propter quod ius per hanc potestatem

constitutum, simpliciter diuinum est, quia licet proxime per humanitatem datum sit, tamen ab ipso

Deo immediatè datum est, & per diuinam potestatem, & iuxta diuinæ voluntatis beneplacitum,

vnde *Deuteron. 18.* ait Moyses de Christo loquens, Prophetam de gente tua, & de fratribus tuis sicut

me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus, ipsum audies, & infra, Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui, & ponam verba mea in ore eius, loqueturque

ad eos omnia, quæ per cepero illi, qui autem verba eius, quæ loquetur in nomine meo, audire noluierit, ego vltor existam.

Secundò ex perfectione, & excellentia præceptorum, quæ per hanc potestatem imposita sunt, omnia

enim ad internum bonum animæ pertinent, & ad maiorem cognitionem Dei, maioremque cum illo

coniunctionem, velati in materia de sacramentis ostendendum est. de quibus nunc sufficit dictum

illud *August.* libro 19. contra Faust. capite 13. nobis data esse sacramenta, seu præcepta virtute maiora, vt. luate

meliora, actu faciliora, numero pauciora, tanquam iustitia fieri reuelata, & in libertatem vocatis filijs Dei. Tertiò

per hanc potestatem potuit abrogari lex vetus, etiam si à Deo data esset, non solum, quia cum Christus

esset finis legis, vt dicitur ad *Rom. 12.* postquam per ipsum completa est, veluti sponte sua euanuit, sed

etiam quia, vt dicitur ad *Heb. 7.* Translatio sacerdotio necesse est, vt legis translatio fiat. De quo videri potest

August. toto illo lib. 19. contra Faust. præsertim à capite 7. Quartò potestas hæc fuit amplissima in vniuersum orbem, iuxta illud, Dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terra, *Psalm. 2.*

& ideo *Marc.* vlt. ipse præcepit Apostolis, Euntes in mundum vniuersum predicate, & c. & *Matt. vlt.* dixerat,

Psalm. 2. & ideo *Marc.* vlt. ipse præcepit Apostolis, Euntes in mundum vniuersum predicate, & c. & *Matt. vlt.* dixerat,

Matth. 28. mundum vniuersum predicate, & c. & *Matt. vlt.* dixerat,

Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra. Quocirca, sicut gratia Christi omnibus communicatur, & Ecclesiæ eius Catholica est, & vniuersalis, de se omnes complectens, ita & iurisdictio amplissima est, & actus tam internos, quam externos, & ad omnium virtutum materias, & ad omnes effectus supremæ potestatis, quales sunt dispensare, abrogare, & similes: est enim perfectissima potestas, & diuina. Quintò denique (vt ex præcedent. sect. patet) non solum potuit Christus per hanc potestatem leges condere, sed etiam potuit Vicario suo hanc potestatem impartiri, quam illi communicauit: non quidem cum æquali perfectione, tamen cum tota illa quæ ad perfectè regendam Ecclesiā necessaria fuit, velati in proprio loco ostendendum est.

DISPUTATIO XLVIII.

In duas Sectiones distributa.

De temporali regno Christi Domini.

Isputatio hæc commodè præcedentibus adiungitur, quia D. Thomas in 1. Christum Regem, sacerdotem, & legislatorem fuisse docuit, & Melchisedech Rex simul & sacerdos existens vtraque a dignitate in Christo præfigurauit, vt ergo vtraque dignitas perfectè maneat explicata, duo à nobis in hac disputatione præstanda sunt. Primum enim videndum est in particulari de regno Iudæorum, an ad Christum pertinuerit aliquo proprio, & humano titulo. Deinde de vniuersali regno, & domino totius orbis breuiter dicendum erit.

SECTIO I.

Vtrum Christus hereditario iure temporale regnum Iudæorum obtinuerit.

In hac re fuit sententia Armachani libr. 4. de quaest. Armenor. c. 15. & 16. dicentis Beatam Virginem habuisse ius hereditarium ad regnum Iudæorum, quia linea recta descendebat ex familia David, & deficiente viro, foemina in hereditate succedebat, *Numer. 27.* & 39. neque enim esset, cur ab generali lege exciperetur regia hereditas, cum neque in

tota lege cautum sit, neque foemina sit incapax regni, vt per se manifestum est, cum ergo parentes Virginis ex stirpe regia directè descenderint, & alium

filium non habuerint, ad Virginem deuoluta est hereditas, & ius, quod ipsi ad regnum habebant, ergo,

Cum Christus fuerit vnicus filius Virginis, in illum transfundendum fuit hoc ius. Quam sententiam

confirmat nonnullis Scripturæ testimonijs, *Mich. 5.* Adhuc

Et tu Bethleem terra Iudæ, nequaquam minima es in principibus Iudæ, ex te enim orietur dux, qui regat populum

meum Israel, & *Ierem. 53.* Suscitabo David germen iustum, & regnabit Rex, & sapiens erit, & c. & alijs

similibus, quibus supra probauimus Christum esse Regem. Confirmat secundò, quia pueri Hebræorum

cantabant Christo, Benedictus Rex, qui venit in nomine Domini. Benedictum quod venit regnum patris

nostri David, *Marc. 11.* Luc. 19. quas voces Christus non cohibuit, sed potius probauit, sicut Pilato interroganti, *Matth. 27.* Tu es Rex Iudæorum? quam

uis ipse de regno temporali interrogaret, Christus annuendo respondit, Tu dicis, vnde *Matth. 17.* Petro

dixit Christus, se esse liberum ab obligatione soluendi tributum, tanquam filium Regis, ad quem

re regnum pertinebat. Vltimò confirmari potest ex 1. Machab. 14. vbi cum senatus, & principes Iudæorum

Simonem Machabæum, eiusque successores, in di-

in ducem & principem sacerdotum elegerunt, ut perpetuo ea dignitas in illa familia duraret, exceptionem addiderunt, *Donec surgat Propheta fidelis*, ille scilicet Propheta, de quo Moyses prædixerat, *Prophetam sicut me, &c.* Deuter. 18. id est, usque ad aduentum Messie, quia certo credebant Messiam futurum esse verum Regem, & heredem illius regni: Addit tamen hic autor, quomodo Christus iure suo potuerit hoc regnum obtinere, illud tamen repudiasset, ac omnino renuntiasset, paupertatem præferentem temporali regno: & ita inquit hoc ius non solum non minuit perfectionem Christi, sed potius ad eam magis demonstrandam conferre, quia ea bona temporalia, quæ multis titulis habere poterat, contempsit.

Dicendum nihilominus est primo, certum esse, Christum non fuisse de facto Regem temporalem Iudæorum. Hoc certum est, ut constat ex toto discursu Evangelij, & ex Ioan. 6. ubi cum eum vellent facere Regem, abscondit se. Hoc etiam constat, quia ipso vivente fuerunt alij Reges Iudæorum, si non iure, saltem facto, unde colligitur, ipsum non habuisse vsum, seu actuale regnum temporale illius regni. Quod verò neque proprium dominium aut proprietatem habuerit, patet; quia neque per electionem hominum habuit, ut per se constat, neque iure hereditario: quia illud non habuit, ut statim dicam: tum, quia licet illud habiturus fuisset, tamen vivente matre, in illa dominium, & proprietatem permansisset.

Dico secundo, Christus Dominus nullum ius humanum, seu hereditarium habuit ad temporale regnum Iudæorum, ratione carnalis originis ex familia David. Hæc est sententia communis, pro qua multa congerit ex Patribus Vualden. lib. 2. doctrinal. fid. antiquit. cap. 76. & 77. & eandem defendunt Victorius, Scot. & alij scilicet sequenti referendi. Et probatur primo, quia existimare, regnum in sacra Scriptura Messie promissum, futurum fuisse temporale, Iudæorum admodum sensum, ad quem excludendum Scriptura ferè semper variis modis ostendit regnum illud esse spirituale, & ad bonum animarum pertinens, & non contineri intra terminos Iudææ, sed per vniuersum mundum extendi, & non fuisse futurum super carnales Israelitas, sed super spirituales filios Abrahæ secundum fidem, ut in epistola ad Roman. latius Paulus prosequitur, & optimè August. demonstrat lib. 17. de Ciuitat. cap. 6. 7. & sequentibus tract. 51. in Ioan. & ex adductis in præcedenti quæst. satis constat. Denique Scriptura non dicit habiturum ius ad regnum, sed vere regnaturum, & futurum Regem, quæ non possunt vera esse de illo temporali regno: non ergo de illo Scriptura loquitur. Secundo probatur ratione in Scriptura fundata, quia regnum David iam prius cessauerat, & successio fuerat interrupta, ut constat ex Ierem. 22. ubi de Iechonia dicitur, *Non erit de semine eius, qui sedeat super solium David, & potestatem habeat ultra in Iuda*, ubi aduertit Hieron. hoc esse intelligendum de solio David quantum ad temporale regnum, nam quantum ad spirituale & æternum, Christus postea sedet in throno David, sicut Angelus Mariæ prædixit Luc. 1. Quod etiam notauit Ambros. lib. 3. super Lucam. De qua re multa diximus supra disputat. 1. huius materiz tractantes locum illum Genes. 49. *Non auferetur sceptrum de Iuda. Et confirmari potest hæc ratio ex loco illo 1. Machab. 14. ubi cum iam Regnum Iudæorum cessasset, & Ducatus etiam extinctus esset, seu translatus à tribu Iuda totus Iudæorum populus ex communi consensu constituit sibi ducem, & summum sacerdotem Simonem Machabæum, ut in eo, & posteritate eius ea dignitas perpetuo maneret. Cum ergo translata esset omnino dignitas regia à domo Iuda, non potuit legitima successione, & hereditario iure ad Virginem peruenire. Nec verò, quia ibi additur*

Fr. Suarez. Tom. 1.

conditio illa, *Donec surgat Propheta fidelis*, inde colligipotest, nato Christo statim ad illam traslatum esse hoc ius: primo, quia vel hoc esset propter successionem, vel propter populi consensum. Primum dici non potest, quia ut ostensum est, iam antea extinctum fuerat Regnum Iudæorum: nec secundum, tum quia non constat, ibi esse sermonem specialiter de Messia: sed de quocunque propheta fidei, qui Dei voluntatem manifestaret: tum etiam, quia licet tunc consenserint conferendo principatu Machabæis usque ad tempus Messie non tamen inde fit, ex tunc transfuisse ius, vel dominium in Messiam, ita ut in suo aduentu statim sine alio populi consensu regnum temporale acciperet, præsertim cum ipsi postea Iudæi acclamauerint, *Non habemus Regem nisi Casarem, & Noli scribere, Rex Iudæorum, sed quia ipse dixit, Rex sum Iudæorum*. Tum denique, quia etiam ille principatus Machabæorum fuit extinctus ante Christi aduentum. Vltimo probatur, quia nullo modo constat, nec probari potest, Beatam Virginem recta linea descendisse à David per Salomonem, & per omnes successores eius primogenitos: quin potius probabilius est, paternam lineam Virginis fuisse à David per Nathan, ut infra ostendemus. Quod vero quidam dicunt, Ioseph descendisse per Salomonem, & ad illum pertinuisse regnum, & iure adoptionis translatum esse ad Filium, hoc (inquam) voluntarium est, quia præter rationem secundam supra factam, quæ contra hoc æquè procedit, non constat Iosephum fuisse in illa linea primogenitum, seu primum successorem omnium primogenitorum præcedentium, præterquam quod ius regni non potest transferri per solum adoptionem, in præiudicium legitimi successoris. Adde, incertum esse Christum fuisse filium adoptiuum Ioseph, sed solum putatiuum. Fundamenta contrariæ sententiæ ex dictis expedita sunt, neque oportet aliquid addere, quia difficultatem non habent.

SECTIO II.

Utrum Christus Dominus habuerit dominium vniuersale, & directum super vniuersum orbem.

Non versatur quæstio de Christo ut Deo, de cuius supremo, & vniuersalissimo dominio nulla est controuersia. Tractamus ergo de Christo ut homine, de quo illud etiam indubitatum apud omnes est, ratione spiritualis regni & potestatis, consequenter habuisse ius, & potestatem vtendi omnibus temporalibus rebus in ordine ad spirituale finem, & salutem animarum. Quia sicut potestates, & regna ex finibus præcipue distinguuntur, ut Aristoteles docet libro tertio, politic. capite quarto & decimo, ita in ordine ad suum finem vnaquæque potestas vim & efficaciam habet circa omnia inferiora, quæ possunt finem illum impedire, vel conuenienter promouere, quia alias potestas esset imperfecta, & diminuta. Cum ergo temporalia omnia ad spiritualia referantur, illisque subordinentur, omnia illa, vt ordinem habent ad hunc finem, subiici possunt huic spirituali potestati Christi: unde saltem hac ratione necesse est verum esse, quod Christus dixit, *Datus est mihi omnis potestas in celo, & in terra*. Et ab effectu confirmatur, nam sicut ab hac spirituali potestate Christi deriuata est suprema potestas spiritualis, quam Vicarius eius habet in terris, ita ab eadem duxit originem potestas, quam idem summus Pontifex habet super omnia temporalia regna indirectè, & in ordine ad spirituale finem, vt in proprio loco latius ostendendum est. Denique multi arbitrantur ad vsum huius potestatis pertinuisse, quod ad Verbum Christi arefacta est ficulnea, Mat-

O o o t h x i

Matth. 21. thæi 21. & quod eiecerit ementes, & vendentes de templo Ioan. 2. Versatur ergo quæstio de dominio directo.

Abulens. Prima sententia negat, Christum Dominum habuisse aliquod dominium directum rerum omnium. Ita tenuit Abulens. quæstio. 30. in illud Matthæi 21. Ecce Rex tuus venit tibi. Vualdens. lib. 2. doctrina. fid. antiq. cap. 76. & 77. Victor. relect. 1. de potestate Eccles. quæst. 5. quæ est, an potestas spiritualis sit supra civilem, num. 15. Sot. lib. 4. de iustit. quæstio 4. art. 1. Et in eandem sententiam inclinat Armachan. lib. 4. contra Armen. cap. 12. & Burgens. in scrutinio Scripturarum p. 1. distinct. 7. & sequentibus. Huic autem sententiæ addidit Marfil. Parauinus hæreticus, Christum non solum non habuisse potestatem directam super Reges temporales: sed potius fuisse illis subiectum, & obligatum ad soluenda tributa.

Ioñ XXII. Quem errorem damnauit Ioannes XXII. in Extrana. 4. Licet iustè, vt refert Turrecrem. lib. 4. summ.

Matth. 17. Eccles. 2. part. cap. 37. pugnat enim cum dignitate, & diuinitate personæ Christi, & cum verbis eius Matthæi 17. Ergo liberi sunt filii. Omisso ergo hoc errore, de quo supra quæstio 20. satis egimus, fundamentum huius sententiæ primum sumitur ex omnibus illis sacre Scripturæ locis, quibus supra ostendimus regnum Christi esse spirituale: ex eis enim colligi videtur non esse temporale, sunt verba optima

Zach. 9. Zachar. 9. Exulta satis filia Sion, iubila Ierusalem, ecce Rex tuus venit tibi iustus, & saluator, & ipse pauper, & deus super animam, &c. ideo enim illa duo coniuncta se videtur, Regem, & pauperem, vt regnum illud non temporale, sed spirituale esse significaret: propter quod dixisse videtur ipse Christus, Regnum meum non est de hoc mundo. Secundo, quia Christus docuit contemnere temporalia regna, & diuitias, ergo neque ad exemplum, neque ad finem redemptionis Christo erat vtile hoc dominium, vnde neque illo vnquam usus est, neque potestate vlla, seu iurisdictione temporali: vnde Luc. 12. homini petenti ab ipso, Magister dic fratri meo, vt diuidat mecum hereditatem, ipse respondit, Homo quis me conficiuit iudicem, aut diuisorem inter vos? Tertio denique, quia si Christus habuisset directum dominium, & potestatem super omnia regna mundi, reliquisset Vicario suo, quia cum illo communicauit omnem suam potestatem: consequens autem est falsum.

Secunda sententia affirmat, Christum habuisse absolutum, & directum dominium, & potestatem super omnia regna temporalia, per quam posset illa regere, moderari, aut mutare suo arbitrio. Hæc est sententia D. Thomæ, lib. 1. de regimine principum cap. 22. & sequentibus, eandem tenet D. Anton. 3. part. tit. 3. capite 2. & Almain. lib. de potestate Eccles. cap. 8. Turrecrem. lib. 2. summæ Eccles. cap. 116. Nauar. in cap. Nouit. de iudiciis, notab. 3. num. 8. & seq. & nam. 130.

Pro solutione aduertendum est vnum esse supremum dominium, quod soli Deo conuenit in quantum Deus est, & incommuniabile fuit humanitati Christi: tum quia etiam ipsa sub hoc dominium cadit: tum etiam propter independentiam, quam includit, est enim hoc dominium independentens ab omni superiori voluntate, & directe cadit in res omnes, etiam prout conferuntur in esse. Aliud vero est dominium, quasi extremè ab hoc distans, & infimi ordinis, vt est dominium humanum, quod magna ex parte in voluntate humana fundamentum habet: ad quod reuocatur iurisdicctio, seu potestas temporalis, quæ ab hominibus etiam introducta est ad tuendam Rempublicam, & in iustitia, ac pace conferuandam, & hac ratione in hac quæstione de dominio, & regno, quod in quadam potestate & iurisdictione consistit, indifferenter loquimur. Inter hæc vero duo dominia, intelligi potest aliud medium, quod quidem dominium creatum sit, sub

A diuino existens, & ab illo pendens, & in creata voluntate, & libertate fundatum, excellens tamen, ac superans omnia dominia, & regna humana. Primum in origine, vt si a Deo manet, & non ab hominibus. Deinde in eius firmitate, & stabilitate, vt si non sit caducum, sed stabile, & æternum. Tertio in materia, seu obiecto, vt si ad res omnes creatas se extendat, etiam ad Angelos, & ad omnem vsum tam naturalem, quam supernaturalem. Hoc autem genus dominij medij possibile esse, non videtur posse dubitari, qui nullam in se repugnantiam inuoluit, & Deus, qui est supremus omnium Dominus, potest sui dominij participationem, prout vult, communicare.

B Dico ergo primo. Quamuis Christus Dominus interdum habuerit aliquarum rerum humanum & temporale dominium, non tamen assumpsit huiusmodi dominium, vel potestatem in toto orbe, neque in aliquo regno temporali. Prior pars satis probatur ex definitione Ioannis XXI. in Extrana. Cum inter nonnullos, de verb. significat. de illa enim latius agemus tractantes de vita Christi, quæstio 40. Nunc enim solum supposita est, quia in illa insinuat secundam pars conclusionis: si enim definit Pontifex Christum habuisse paucarum rerum dominium, sentit non habuisse illud in toto orbe. Et hoc confirmant illa testimonia, quibus docetur Christum fuisse pauperem, perfectam enim Evangelicam paupertatem consistit in abdicatione rerum temporalium, non tam quo ad vsum, quam quo ad potestatem & dominium.

C Dices, hæc ad summum procedere de tempore vitæ mortalis Christi Domini. Responderetur ita esse, & proposito sufficere, nam in vita immortalis, & gloriose caducum, & temporale dominium, nec necessarium est, nec illi statui accommodatum, vnde multo certius est etiam post resurrectionem non assumpsisse Christum huiusmodi dominium. Et confirmatur, quia hoc dominium originem habet ab hominibus: Christus autem nullo humano titulo illud habuit, vt per se est manifestum, iis adiunctis quæ secl. præcedent. dicta sunt. Dices habuisse hoc dominium immediate infusum per accidens a Deo. Sed hoc sine vilo fundamento dicitur, vt bene probant argumenta prioris sententiæ, quia hoc dominium, neque ad perfectionem Christi pertinet, neque ad aliquem vsum Christus illo indiguit. vnde rectè Ambros. lib. 7. in Lucam, explicans verba illa, Quis me constituit iudicem inter vos? Merito, inquit, terrestria declinat, qui propter celestia venerat, & auitia tollenda præbet exemplum.

D Dico secundo, habuisse Christum Dominum per se, & directe excellens quoddam dominium, & potestatem in res omnes creatas, & super omnes omnium hominum & angelorum actiones. Probatur primo ex Scriptura, & Patribus, Apocal. 1. dicitur Christus Princeps Regum terræ, & c. 19. Habet in se more, id est, in humanitate (vt glossa, & alij exponunt) Rex Regum, & Dominus dominantium. Ador. 10. Annuncians pacem per Iesum Christum, hic est omnium dominus, vbi manifeste sermo est de Christo vt homine. Vnde ad Hebr. 2. de Christo exponitur illud Psal. 8. Omnia subieci sub pedibus eius, constituit eum super opera manuum tuarum, & c. ad Corinth. 15. Omnia subieci sunt ei, præter eum qui subieci ei omnia. Denique Matth. ult. Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra, qui autem dixit omnem potestatem, nullam excludit, quæ in hominem cadere posset. Faciunt etiam verba illa Ioan. 8. Regnum meum non est de hoc mundo, vbi Christus, & se Regem faceret, & negat se regnum habere ad modum Regum temporalium, & optime de hoc regno, & dominio intelligitur, & non solum de potestate, & regno spirituali: quia Christus eminentius habet omnem potestatem, & dominium, quod habent Reges temporales, & ideo non solum

D. Thom.
D. Anto.
Almain.
Turrecre.
Nauar.

Dominii
quod simplex.

Cyril.

Chrysost.
August.

totum in ordine ad finem spiritualem, sed etiam dire-
ctè & per se est Rex omnium. Vnde Cyril. lib. 12. in
Ioan. capite 10. hæc verba exponens ait. Regem se esse
non negat: sed regni Caesaris se non esse hostem ostendit, quia
eius Regnum terrenum non est, sed celi, & terra, cetera-
rumque rerum omnium. Similia habet capite duode-
cimo & Chrysostomus homil. 84. in Ioan. & Augu-
stinus tracta. 14. inquit. Erat quidem Rex, non talis, qua-
lis ab hominibus fit, sed talis, ut homines Reges faceret,
tractat. 115. ponderat, non dixisse Christum, Regnum
meum non est hic, sed in hoc mundo, sed non est hic, nec de
hoc mundo. Et in eodem sensu intelligi possunt ver-
ba Gregor. homil. 8. in Euangelia. ubi cum dixisset,
Christum natum esse in via, ad indicandum quod
in alieno nascebatur, subdit, Alienum dico, non iuda-
icam potestatem, sed secundum naturam, nam secundum
potestatem in propria venit, ubi non solum distinguit
diuinitatem ab humanitate, sed in ipsa etiam huma-
nitate distinguit naturalem conditionem à potesta-
te, quam ratione vnionis habuit, ratione cuius etiã
dici potest venisse in propria. Nec videtur hæc o-
mnia satis explicari de indirecta potestate, quæ non
est facultas absolute & simpliciter, sed limitata ad
spiritualem finem, & quasi sub conditione, si usus
temporalium rerum ad illum finem fuerit necessa-
rius: at vero in citatis testimoniis videtur tribui
Christo absolutum dominium, & potestas simplici-
ter. Quod ita explicatur, & confirmatur, quia si
Christus solum haberet potestatem indirectam, nõ
posset Angelis, verbigratia, præcipere, nisi quod ad
salutem hominum esset necessarium: neque posset
viri re aliena ad faciendum miraculum, si commode
posset alio modo id efficere: indignum autem vide-
tur, hæc & similia de Christi potestate sentire. Con-
firmatur secundo, quia hæc potestas indirecta, non
est distincta à potestate spirituali, quæ cum sacerdo-
tio Christi coniuncta est, vnde neque regnum merè
spirituale, distinctum aliquid est ab ipso sacerdote:
at verò Scriptura tribuit Christo dignitatem sacer-
dotis, & regis tanquam distinctas, vt ex Augustino
constat tract. 13. in Ioan. Vnde & Melchisedech, qui
figura fuit Christi, vtramque potestatem habuit di-
rectam, & distinctam. Vltima, & propria ratio est,
quia Christus est Filius naturalis, & heres vniver-
salem, vt ad Hebr. 1. dicitur: ergo ratione vnionis de-
betur illi hoc dominium & potestas, quæ suo etiam
modo ratione redemptionis, & infiniti meriti de-
beri potuit, quia hæc potestas ad quandam exalta-
tionem nominis Christi pertinet, vt in nomine Iesu o-
mne genu flectatur, ad Philippen. 2.

August.

Hebr. 1.

Philip. 2.
Dubium.

Roman. 14.

Ioan. 13.

2. Cor. 8.

Respons.

Quæres, an habuerit Christus hoc dominium in
vita mortali, vel solum post resurrectionem. Qui-
busdam hoc posterius placet, quia, in hoc mortuus est
& resurrexit, vt viuorum, & mortuorum dominetur, ad
Rom. 14. Aliis verius videtur primum quia ante re-
surrectionem nonit Christus omnia dedisse sibi Pa-
trem in manus, vt dicit Ioan. 13. debebatur enim hæc
dignitas Christo ratione vnionis, & ideo statim da-
ta est, quia eius carentia, neque ad nostram redem-
ptionem necessaria erat, neque ad exemplum pau-
pertatis: satis enim fuit priuari dominio terreno, &
externo splendore, & abundantia temporalium re-
rum, in his enim versatur humana paupertas: pri-
uari autem sua potestate excellentiæ, non fuit ma-
gis necessarium, quam priuari potestate faciendo
miracula, multum enim coniuncta est hæc potestas,
cum illo excellenti dominio. Quamquam ergo fue-
rit egenus in usu, & humana proprietate tempora-
lium rerum, vt dicitur 2. ad Corinth. 8. diues nihi-
lominus fuit altiori genere potestatis: sicut etiam, li-
cer exterius se subdidit, & interdum triburum sol-
uerit, nihilominus liber fuit, & immunus ab omni
tributo, & subiectione humana, hoc enim debitum
illi erat ratione vnionis, neque oportuit, aut decuit
hac dignitate priuari. Et hæc posterior sententia mi-
Fr. Suarez, Tom. 1.

A hi magis placet, si in rigore loquamur de propieta-
te, & potestate excellentiæ, nam si loquamur de quo-
dam absoluto & perfecto usu, & quasi de possessio-
ne huius regni & dominij, atque adeo de manifesta-
tione eius, hæc post resurrectionem plene ac perfe-
ctè obtenta sunt.

Fundamenta prioris sententiæ probant primam
conclusionem, & si contra hanc secundam fiant, ex
dictis soluta sunt, præsertim primum & secundum.
Circa tertium verò malè quidam intulerunt, sum-
mum Pontificem habere dominium temporale to-
tius orbis, quod nullum habet fundamentum, quia
Christus non communicauit Vicario suo omnem
potestatem excellentiæ. Alij intulerunt à primo in-
stanti conceptionis Christi omnes Reges priuatos
fuisse suis regnis quoad dominium, & propieta-
tem: quod vanum est, & sine fundamento, quia
hoc excellens dominium, cum sit superioris ordi-
nis, non excludit priuata dominia, sicut neque ex-
cludit dominium Dei. Vnde rectè Augustinus dicto
tractat. 115. in Ioan. dicit, Christum in illo verbo, Re-
gnum meum non est de hoc mundo, tacitè dixisse ad omnes
Reges terra, Nolite timere, non impedio dominationem ve-
stram, & Ecclesia canit, Non eripit mortalia, qui regna-
dat cælestia. Aliqui denique hæretici intulerunt o-
mnes Reges terræ esse Vicarios Christi hominis, &
tam in spiritualibus, quam in temporalibus eius vi-
ces habere. Hoc autem secundum hæreticum est, vt
ex materia de fide constat: primum vero in rigore
est falsum, vt satis ex dictis constat. Quocirca cum
D. Thom. in dicto lib. de regim. Princip. dicit Au-
gustinum Cæsarem fuisse Christi Vicarium ab illius nati-
uitate, exponendus est. Nam quia Christus erat su-
perior Augustus, & potuisset illius imperium occu-
pare, si vellet, ideo dici potest ex tunc imperasse ex
quodam liberalitate Christi, & hoc sensu dicitur Vi-
carius eius, non quia proprio dominio, & potestate
priuatus fuerit, sic Sancti interdum dicunt, diuites
esse economos Dei, largo quodam modo, qui domi-
nium diuitiarum non excludit.

Solutio ad
argum.

August.

D. Thom.

Q V Æ S T I O XXIII.

De adoptione Christi, in quatuor articu-
los diuisa.

DEinde considerandum est, an adoptio Christo
conueniat.
Et circa hoc quaruntur quatuor.
Primo, vtum Deo conueniat adoptare fi-
lios.

Secundo, vtum hoc conueniat soli Deo Patri.

Tertio, vtum sit proprium hominum adoptari in filios
Dei.

Quarto, vtum Christus possit dici filius adoptiuus.

In tribus primis articulis huius quæstionis, dispu-
tat D. Thom. in communi, & generatim de diuina
adoptione, vt inde in quarto articulo concludat,
quomodo de adoptione Christi sentiendum sit. Et
ideo tres primos articulos breuiter expediemus, res
enim, quæ in illis tractari possunt, ad materiam de
gratia & iustificatione spectant, circa quartum verò
articulum longiorem disputationem instituemus.

A R T I C V L V S I.

Vtrum Deo conueniat filios adoptare.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod
Deo non conueniat filios adoptare. Nullus
enim adoptat nisi extraneam personam
in filium, secundum quod Iurista dicunt.
Sed nulla persona est extranea à Deo, qui
est omnium creator. Ergo videtur, quod Deo non conueniat
adoptare.

136.

3. d. 10. q. 2.

a. 1. q. 1. 6.

4. contra

cap. 17. fin.

O o o 2

2. Præ-